

Jó Pajtás

2016. XI. 17.

70. évf., 34. szám

Fotó: Konez Erzsébet

ŐSZEL VRNJAČKA BANJÁN

Lakattal összezárt szerelem

MAGUNK KÖZÖTT

Elköltözünk? Mi lesz most?

FÖLDRAJZ ÉS TUDOMÁNY

**Valódi méretarányt mutat
az új világtérkép**

NÉGY KERÉKEN

**Jövőre egy merőben más
forma-1-et fogunk látni**

Ára 50 dinár

Hatodszor is csoda Udvarnokon

Színvonalas volt a VI. Szűcs Imre Gyermeekversmondó Verseny

Öt évvel ezelőtt, 2011-ben indult újtárra gyermekversmondó versenyünk, a Magyar Szó napilap, a Forum Könyvkiadó, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete, a begszentgyörgyi és a kishegyesi önkormányzat közreműködésével. A támogatók sora azóta bővült magyarországi könyvkiadókkal (Magvető, Scolar) és jóindulatú szervezetekkel (VMDK szegedi tagozata, közhasznú egyesület), továbbá az újívidéki Atlantisz kiadóval és másokkal, akiknek ezúton is köszönjük az önzetlen segítségét.

Nélkülük elképzelhetetlen lenne rendezvényünk folyamatossága, mely azon túl, hogy a vajdasági magyar költészet egyfajta ünnepe – hiszen a vajdasági magyar költészetből táplálkozik –, nem titkoltan a bánáti szórványvidék szerény támogatója is. Öt évvel ezelőtt a választás azért esett Udvarnokra, mert ott született névadónk, Szűcs Imre. Évfordulót is hozoz magában az idei év: 25 éve hunyt el egykori munkatársunk, a Jó Pajtás irodalmi rovatának szerkesztője.

Jó, hogy Pál Károly 2011-ben felvetette egy szavalóverseny megrendezésének az ötletét. Azóta is támogat bennünket, idén is megtisztelte rendezvényünket jelenlétével, támogatásával, szervezésével. Hogy nem volt meddő az ötlete, mi sem bizonyítja jobban, mint a múlt szombaton megrendezett színvonalas rendezvény. Tekintettel arra, hogy idén nem tudtunk utazási támogatást fizetni, valamint csökkentettük a benevezésre jogosultak számát korosztályonként 3-ról 1-re, várható volt, hogy kevesebben leszünk Udvarnokon, mint egy évvel korábban. Így is lett: 30-an neveztek be, teljesítményüket a **Molnár Krekity Olga** (a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének alapító elnöke, Radnóti-díjas versfelkészítő pedagógus és Radnóti-díjas versmondó), **Kovács Jolánka** tanárnő, a muzslyai általános iskola könyvtárosa és **Kormos Irén** bácsfeketehegyi versmondó összetételű szakzsűri értékelt. A legsikeresebb versmondók jutalomban részesültek, ők a következők:

A díjazottak

I. korcsoport

1. Szabó Elina, 2. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

2. Szép Benedek, 2. osztály, Szirmai Károly MME, Temerin

2. Barna Léda, 2. osztály, Szervó Mihály iskola, Muzslya

3. Csévári Nina, 2. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

II. korcsoport

1. Horváth Kata, 4. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

2. Kiss Roland, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

2. Kiskomáromi Zsolna, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

3. Alács Varró Emese, 3. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

III. korcsoport

1. Pásztor Dávid, 5. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

2. Kormányos Ákos, 5. osztály, Szervó Mihály iskola, Muzslya

3. Tóth Katarina, 5. osztály, Szirmai Károly MME, Temerin

Különdíjas: Major Ferenc, 6. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

IV. korcsoport

1. Répási Nikoletta, 7. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

2. Juhász Emil, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

3. Asztalos Anasztázia, 7. osztály, Szervó Mihály iskola, Muzslya

Különdíjas: Lukácsi Júlia, 7. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Ingyenes Szép Szó táborozást kapott Pásztor Dávid, 5. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin. Ezenkívül Juhász Emil, Répási Nikoletta, Tóth Katarina, Kormányos Ákos, Barna Léda és Horváth Kata meghívást kapott a XX. Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozóra, amelyet november 26-án és 27-én tartanak meg Bácsfeketehegyen.

(Rendezvényünkről a jövő heti számunkban bővebben is beszámolunk.)

N-a

Százhatvan éves az egyik legrégebbi vajdasági iskola

Megünnepezték a jeles évfordulót a szabadkai Széchenyi István iskolában, ahol a diákoknak csaknem a fele magyar nyelven tanul

Nem kevesebb mint 160 diáknemzedéknek tanítja a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola, pont ennyi év telt el ugyanis 1856 óta, amikor az intézmény megnyitotta kapuit a gyerekek előtt. Így ez az iskola az egyik legrégebbi vidékünkön. A jubileumot a gyönyörű szép szabadkai városházán tartották, s erről a sajtó: az újságok, a rádió és a televízió is beszámolt.

A szabadkai VI. körü elemi népiskola a több mint másfél évszázad alatt számos névváltoztatást megért, 1926-ban Péter trónörökös, majd Svetozar Miletić, 1965 után hosszú ideig Ivo Lola Ribar Általános Iskola néven szerepelt, végül hosszú huzavona után tizenöt évvel ezelőtt, 2001. június 4-én felvette a Széchenyi István Általános Iskola nevet.

Jelenleg 1154 tanuló jár ebbe az iskolába, két tannyelven folyik az oktatás, a diákok 49 százaléka magyar nyelven tanul – nyilatkozta Weiss Vesna iskolaigazgató az újságíróknak.

Az iskola népszerű a magyar diákok körében, ez az intézmény ad otthont a köztársasági szintű magyar anyanyelvi versenyeknek, és itt szervezik meg a hagyományos Kárpát-medencei Honismereti versenyt is. Hozzátette: az előző iskolaév a felkészülés jegyében zajlott. A múlt hétfégen megrendezett történelmi vetélkedőn természetesen az iskola névadója állt a középpontban. A verseny keretében bemutatták Magyarország Szabadkai Főkonzulátusának *Vízióból tettek! Széchenyi István, a modern Magyarország megalapítója* című kiállítását.

Mit tudsz Torontál vármegyéről?

Sikeres vetélkedőt tartottak a kétszáz éves fennállásának megünneplésére készülő Ürményházán

Avadaski Magyar Pedagógusok Egyesülete és az Ürményházi Ifjúsági Klub szervezésében tizenhatodszor tartották meg november 5-én a Mit tudsz Torontál vármegyéről? elnevezésű vetélkedőt Ürményházán.

Az általános iskola felsős tanulóinak meghirdetett történelmi vetélkedő a múltunk iránt érdeklődő fiatalokat várta, a valamikori Torontál vármegye múltjának egy-egy darabját dolgozza föl. Az idén a szervezők több századból válogatták a témákat, a XV.-től a XX.-ig.

2017-ben emlékezik meg Ürményháza a falu telepítésének kétszázadik évfordulójáról. Ezért már ebben az iskolaévben minden rendezvény az évforduló jegyében zajlik. Ürményháza telepítése és neve, valamint a templom és az iskola rövid története képezte az anyag másik részét. Egy ürményházi monda is helyet kapott a fölkészülésre szétküldött anyagban. A régmúlt történetéről 3 feladatlapon számoltak be a versenyzők, és még 3 szólt a faluról, a templomról és az iskoláról. A rajzfeladat témája az ürményházi Rózsa Sándor-monda volt.

Miután Nagy Margit, a VMPE elnöke és Dulka Andor, az ÜIK vezetője üdvözölték a résztvevőket, a verseny ismerkedési játékkal kezdődött, majd falujárással zárult, Móricz Elvira vezetésével. A faluban tett séta során meg kellett találni 5 embernél 5 borítékot, amelyekben feladatok voltak elrejtve: híres ember, fontos esemény, szókirakó, keresztrejtvény és „akasztófa”-játék.

A vetélkedőn 5 csapat vett részt: Szegedről, Újszegedről, Tordáról, Magyarittabérol és Ürményházáról. A legjobban fölkészültek az Újszegedi boszorkák voltak, akik boszorkányosan jól teljesítettek: Mikó Virág, Fülöp Csilla és Kutas Gréta, valamennyien 6. osztályos tanulók. Fölkészítőjük Mikó Valér volt. Második helyezést az Ürményházi lányok csapata ért el: Móricz Tina hetedik és Barna Csilla hatodikos tanuló. Fölkészítőjük Viola Lujza volt. Harmadikok lettek a Kistordai lányok: Sági Eléna, Rác Bernadetta és Mészáros Melánia hatodikos tanulók. Fölkészítőjük Rontó-Bozóki Judit volt. Ezek a csapatok komolyan vették a tanulást, és a nem túl terjedelmes – mindössze 14 oldalas –, de dátumokkal és nevekkal teli anyagot jól

elsajátították. A tanulást nehezítette az is, hogy a Borovszky Samu-féle Torontál vármegye monográfiájából az eredeti nyelven és helyesírással megírt szövegből tanultak.

A zsűri tagjai Rontó-Bozóki Judit történelemtanár, Mikó Valér történelemtanár és Nagy Abonyi Attila, a VMDK Szegedi Tagozatának elnöke voltak.

A feladatlapon Dulka Andor történelemtanár állította össze.

A félnapos versenyzés és barátkozás után a tanulók ebédet és ajándécsomagot kaptak, melynek tartalmát a pályázati pénzből vásárolt könyveken, füzeteken, írószerszámokon és csemegén kívül a VMDK Szegedi Tagozata közhasznú társaság, a VMPE és az újszegedi Tisza-parti Általános Iskola ajándékai is gazdagították.

A verseny helyszínül az ürményházi Vadászotthon szolgált, amiért köszönettel tartozunk a vadászoknak. Köszönet az ürményházi anyukáknak is, akik süteménnyel és munkával segítettek a verseny sikeres lebonyolítását. A fő szervező Dulka Andor volt.

Viola Lujza

A része leszel, nincs menekvés

Nektek mondja el Gászó Hargita, Topolya Község Múzeumának igazgatója

Múzeum, muzeológia, muzeológus. Ismered ezeket a kifejezéseket? Jártál már múzeumban? Igen? De tudod-e, kik dolgoznak ott, és mi vezérli őket abban, hogy minél több tárgy emléket megőrizzenek? Ezekre a kérdésekre kísérletünk meg választ adni nektek **Gászó Hargita** múzeumigazgatóval, aki fiatal kora ellenére néhány éve sikeresen, dinamikus vezeti Topolya község múzeumát.

* Miért érdemes betérni egy múzeumba?

– Bárhol vagyunk is, az emberekkel való beszélgetésen keresztül, a múzeumban kiállított tárgyak, szövegek által ismerjük meg a település múltját. Eddig például az első világháborúról csak olvasmányaim, nagyszüleim, dédszüleim elbeszélései alapján voltak ismereteim, de amikor nemrégiben Budapesten járva szinte az összes világháborús kiállítást megnéztem, sokkal átfogóbb képet kaptam a témáról. Lövészárokból lehettem, megszagolhattam egy katonacsizmát, lápon járhattam, akár a katonák, hadifoglyokkal ismerkedhettem képekről, tévéfelvételekből, emberi léptékben láthattam, milyen messzi szibériai tájakra vitték el őket. Ezért érdemes elmenni múzeumba, mert eléd hozza a témát, benne jársz, vele együtt lélegzel, a része leszel, nincs menekvés.

* Milyen kincsek rejteget a Topolya Község Múzeuma? Kiránduló iskolások szoktak-e ide látogatni?

– Elsősorban, mivel egy kastélyban székelnünk, ahol egy egykori bárói család élt, ez különleges hangulatot ad a látogatásoknak. Elképzeli a közönségünk, hogyan nézhetett ki az épületbelső 200 évvel ezelőtt, milyen öltözetet viselhettek az itt élők. Az épület mellett álló katolikus templom belső falában van elhelyezve Kray Pál bárónak, a kastély egykori tulajdonosának a szíve, mert annyira szerette Topolyát, hogy meghagyta, a szíve itt nyugodjon. Ezáltal szimbolikusan össze van kötve a két helyszín. A múzeumban legtöbbször a kultúrává vált egykori topolyai festő, Nagyapáti Kukac Péter festményeire kíváncsiak, valamint régészeti tárgyainkra. Májusban, júniusban, valamint a tanév elején több gyermekcsoport látogat minket, ezért szeretettel várunk titeket is.

* Kik dolgoznak egy ilyen intézményben, és mi a teendőjük?

– A muzeológusok lehetnek történészek, régészek, művészettörténészek, irodalomtörténészek, néprajzkutatók, antropológusok, biológusok. Ők gyűjtik a tárgyakat abban a témában, amiben érdekeltek, lejegyzik az adataikat egy nagy leltárkönyvbe: hol találták, kitől kapták, kitől vásárolták, mi a története, mekkora a nagysága a tárgynak. Ha rossz állapotban van, a restaurátor, konzervátor, preparátor rendbe hozza, kap egy számat a tárgy, és elraktározzák. Idővel kiállításra kerülhet, ilyenkor a muzeológus hosszabban ír róla, könyvben jelenik meg a tárgyról készült fotó és szöveg, valamint kiállítási

Gászó Hargita a topolyai múzeum patinás épületében

tás keretében is látható lesz. Amint megnyílik a kiállítás, a múzeumpedagógus foglalkozásokat szervez, tárlatokat vezet a kiállítás kapcsán. Nagyobb múzeumoknak marketingosztályuk is van, ők azzal foglalkoznak, hogy minél több ember jöjjön el a múzeumba, valamint grafikusokat is alkalmazhatnak, akik kidolgozzák, hogyan nézzen ki a kiállítás, a meghívó, a plakát, a weboldal, a kiállításrendező pedig mindezt megvalósítja.

* Hol szerezhettek megfelelő képzést a muzeológusok?

– A muzeológusok egyetemeken végzett emberek, sokszor doktori tanulmányokat is folytatnak. Amikor munkába állnak, múzeumi vizsgát kell tenniük, így válnak muzeológussá.

* Milyen múzeumokat különböztethetünk meg?

– Szinte minden nagyobb városnak, községnek van saját múzeuma, amely a város, a község múltját dolgozza fel. Egy-egy múzeumhoz tartozhat emlékház is, amelyben egy ott született vagy élt ismert ember életét, munkásságát mutatják be, de tartozhat az anyamúzeumhoz egy-egy kisebb múzeum is, ahol tematikus kiállításokat hoznak létre, például bemutatják azt, milyen mesterségek voltak régen, amelyek ma már nem léteznek. Ismerünk országos szintű tematikus múzeumokat is, amelyek legfőképpen a fővárosban székelnek, és az egész ország területéről gyűjtik a kulturális javakat, de a tartományi szintű múzeum is ismeretes, a Vajdasági Múzeum, amely Vajdaság kulturális javaital foglalkozik.

* Vannak-e híres muzeológusok?

– Én egy embert emelek ki, aki, bár nem dolgozik múzeumban, talán többet tett a múzeumok megismertetéséért, mint bárki más. Sir David Attenborough antropológiai tanulmányokat folytatott doktori stúdiumán, a Földünk állat- és növényvilágáról készült tévéműsorait

milliárdszámra ismerik az emberek. Sok műsorában feltűnik egy-egy múzeum, főleg természettudományi jellegű, rengeteg ma már kihalt állatot múzeumban mutat be mint preparátumot. Általa egy újabb fejezet nyílt a múzeumok megismertetésében, ismertté válásában.

* Mely múzeum gyakorolta rád eddig a legnagyobb hatást?

– A szakmailag legsokrétűbb, nagy kiállítási anyaggal, tárggyal dolgozó kiállítást, amely mégis nagyon érdekes és látványos volt, a linzi Kastélymúzeumban láttam. A legnagyobb hatást viszont rám a budapesti Terror Háza tette, amely múzeumban a kiállítás az összes érzékszervünkre hat, és úgy kommunikál, mint egy színház. Lenyűgözött.

* Mire figyeljünk, ha belépünk egy múzeumba?

– Vigyázzunk a minket körülvevő tárgyakra, de azért nem kell katonásan mozogni a múzeumban és csöndben lenni. Én szeretem, ha van morajlás a múzeumban, mert az azt jelenti, hogy a gyerekek, a felnőttek beszélgetnek a látványról, megosztják egymással a gondolataikat. És lehetőleg tegyünk fel minél több kérdést annak a személynek, aki vezet minket a kiállításon belül, mert általa még több érdekességet tudhatunk meg. Ne legyünk szégyenlősek!

* A múzeumok igyekeznek-e a gyerekeket is megszólítani?

– Az attól függ, kik vezetik a múzeumot, és kik dolgoznak a múzeumban. Ha inkább a kutatásra helyezik a hangsúlyt, és nincs közöttük egy, aki fontosnak tartaná a következő nemzedék nevelését, sajnos egyoldalúvá válhat a múzeum. Attól nem lesz egy kutató kisebb, hogy gyermekekkel foglalkozik, sőt. A gyermek a leghálásabb közönség: őszinték, egyenesek, érdeklődők, játékosak. És tőlünk függ, felnőttektől, mit ismer meg egy gyerek településének kulturális örökségéből.

Lakattal összezárt szerelem

Ősszel a Vrnjačka Banja-i gyógyfürdőben

Délre, Vrnjačka Banja felé utazva Radnóti sorai jutottak az eszembe (a keretben olvashatók), meg a valamikori szép osztálykirándulások. Bejártuk a Plitvicei-tavakat, Szarajevót, a Delibláti-homokpusztát, a Vaskaput, Perućacot... Mindig októberben kirándultunk, mert ilyenkor még nincs hideg, s nagyon szép a táj...

Gornji Milanovac felé érve a hegyeket borító erdő is már az őszi színeiben pompázott. Vrnjačka Banján az új Merkur szálloda felé vettük az irányt, tíz napra ott volt az otthonunk.

*Hűvös arany szél lobog,
leülnek a vándorok.
Kamra mélyén egér rág,
Aranylik fenn a faág.
Minden aransárga itt,
Eldobni még nem meri,
Hát lengeti a tengeri.*

Szép kirándulóhely Vrnjačka Banja. Nagyon jó sétálni a parkokban, a friss levegőn, hallgatni a város központját átszelő Vrnjačka folyócska csobogását, nézni a látványosságokat.

Egyik ilyen séta alkalmával találkoztunk az újvidéki Miloš Crnjanski iskola nyolcadikosai-

Kiránduló újvidéki diákok egy csoportja

val, akik osztálykirándulásra jöttek Szerbia legszébb kirándulóhelyére. A szerelemesek hídjánál találkoztunk. Sok nagyvárosban, kirándulóhelyen létezik már ilyen híd, melynek a korlátjára lakatot akasztanak fel a szerelemesek, összetar-

tozásuk jeléül. Sokan a lakatra vésik a nevüket is. A nyolcadikosok éppen fényképezkedtek. Elmondásuk szerint ők is elhelyeztek egy lakatot a hídon, ezzel jelezve az osztályuk összetartozását. A hídon temérdek lakat jelzi, hogy sok szerelmespár kötötte össze az életét azzal, hogy elhelyezték itt szerelmük lakatját.

Vrnjačka Banja a gyógyvizéről is híres. Hét helyen lehet a városban gyógyforrást találni, vize nagyon egészséges ivásra, fürdésre egyaránt. A szállodában lévő fürdő 32 fokos vize, a jakuzzi, a sóbarlang, a szauna, a meleg homok fölötti hinta, a melegítőágy, mind a felnőttek, mind a gyerekek kényeztetését szolgálja. Kitűnő konyhája elsőrendű ételekkel kedveskedett a szálloda lakóinak. Még most is érzem a finom málnás süti ízét...

Ilyenkor ősszel különösen szép a természet a gyógyfürdő környékén, habár a hely egész évben vonzó. A képbe igazán beleillik a szerelemesek hídjá, mely mindinkább dagad – a látvány korántsem elhanyagolható!

Koncz Erzsébet

Lakatok a Vrnjačka folyó hídján

Csodás tettek

Nagy öröm érte a szabadkai

J. J. Zmaj iskola harmadikosait

A hatvani (Magyarország) TILMA a Gyermekművészetért Alapítvány által meghirdetett Csodás tettek című pályázatán sikeresen szerepeltek a szabadkai J. J. Zmaj iskola 3. c osztályának tanulói.

Kimagasló eredményéért KUJUNDZSITY TIFANI kapott jutalmat, emléklapot pedig Csonka Dávid, Erdélyi Pataki Lára, Noszkovity Emili, Szakáll Hargita és Ivankov Lilla érdemelt ki. Mindannyiuk munkája látható volt a Hatvanban szeptemberben megrendezett kiállításon. A felvétel a díjazott diákok láthatók.

GME

Mintegy 25-en érdeklődtek a cserkészzet iránt Temerinben, ahol november 5-én, szombaton tartottunk tagtaborzót a települési Lourdesi Szűzanya-templom udvarában. Rövid betekintést adtunk a cserkészéletbe, forgószínpadszerűen. A gyerekek megtekinthették a mintatáborunkat, és kipróbálhatták magukat a csomózásban, sátorállításban. Felpróbálhatták a cserkészruháinkat, és elsajátíthatták a tűzrakás fortélyait. A legnagyobb örömet a mályvacukor nyársalása jelentette. Ügyességi játékokat játszottak a kicsik és a nagyok egyaránt, majd végezetül finom, meleg tea volt a jutalmuk.

A szülőknek vetítéssel egybekötve megmutattuk, mi is az a cserkészzet, hogyan dolgozunk és táboroznak a gyerekek. Nagyon jó visszhangra talált a foglalkozás a gyerekek és a szülők körében, így mindenki élményekkel telve térhetett haza.

Magyar Szilvia öv.

13. számú Árpádházi Szent Erzsébet leánycserkészcsapat, Temerin

Cserkésztorozó Temerinben

Hegymászással egybekötött kirándulás

Az szabadkai Spartak Hegymászóegyesület szervezésében került sor október utolsó hétvégén egy nagyszabású hegymászó akcióra, Smederevo–Delibláti-homokpuszta–Verseci-hegység útiránnyal.

A palicsi Miroslav Antić iskola 8/3, 8/4 és 7/4 osztályának tanulói vették a lapot, összesen 54-en indultak útnak. Az évszakhoz képest kifejezetten szép időben látogattuk meg Smederevo nevezetességeit (a XV. századbéli várat, melyet Đurađ Branković despota építtetett, valamint az öreg eperfát, mely botanikai különlegességnek számít, és többek között alatta jutott hozzá Karadžić Smederevo kulcsához).

A Delibláti-homokpuszta is különleges növény- és állatvilággal bír, ez számít ugyanis Vajdaság területén a farkasok egyedüli lakhelyének. Megtekintettük a Čardak természetvédelmi övezet is, 7 km-es gyalogtúrát tettünk.

Ellátogattunk a szelek városába, Versecre is, felfáztunk a hegyre, és a toronyról végigpásztáztuk a szép tájat.

Feliks Krivošija

Az emberkereskedelemről Palicson

Az emberkereskedelem témájával ismerkedtek meg közelebbről a palicsi Miroslav Antić iskola diákparlamentari ülésén a diákok Vörös Flóra és Dragana Škrbić tanárnők segítségével.

A tanulóknak lehetőségük nyílt hallani az emberkereskedelemről és arról, hogy hogyan tehetnek megelőző lépéseket, hogy ne essenek áldozatul. A beszélgetés célja nem az volt, hogy a tanulók megijedjenek, hanem az, hogy megtanulják felismerni a lehetséges veszélyt.

Vörös Flóra

A szobám életre kelt

Egy alkalommal kitaláltuk a barátaimmal, hogy a hétvégén egész nap számítógépes játékokat fogunk játszani.

Mikor hazaértem, már mentem is, hogy bekapcsoljam a gépet. Ám egyszer csak a gépem megszólalt. Azt kérdezte, hogy miért szeretném bekapcsolni ilyen korán. Én elmondtam neki a tervünket, de ő nem tartotta annyira jó ötletnek. Jól van – mondta –, de előbb menj ki, és ebédelj! Rendben – válaszoltam. Mire megebédeltem, 2 óra lett. Mentem is vissza, hogy bekapcsoljam. Mikor be akartam kapcsolni, azt kérdezte, hogy segítettem-e édesanyámnak elmosogatni. A válaszom egy nem volt. Akkor menj ki, és segíts neki! – mondta. Segítettem, de már 3 óra volt, és ekkor már edzésre kellett mennem. Este 7-kor hazaértem, de erre ő ismét kérdezett: A házid kész? Nem – feleltem. Szóval 9-ig írtam a házit. Megint odaültem a géphez, hogy bekapcsoljam. – Látom, szorgalmasan elvégezted a feladataid – mondta –, no most már bekapcsolhatsz. Viszont az egész napi teendőtől elfáradtam, és elaludtam.

Másnap a barátaimmal megtartottuk a játéknapot, és sokkal több időm volt rá, mert már előtte nap elvégeztem a feladataimat.

Vladuc Kristóf, 7. osztály, Petőfi Sándor Általános Iskola, Magyarcsernye

Kalandozás a pokolba

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisváros, ott élt Anna és Peti.

Egy nyári reggel Peti és Anna játszottak „Felelsz vagy mersz” játékot. Peti jutott a sor, és ő ment. – Aha, mertél, és én azt választom, hogy menj a pokolba! – mondta izgatottan Anna. Peti először nem akart menni a pokolba, de a végén megegyeztek, hogy mindketten elmennek oda. Sokat utaztak, már azt gondolták, hogy a pokol nem létezik, mikor meglátták egy nagy táblán, hogy: „Az, aki ezt a piros csíkot átlépi, soha nem tér vissza a bolygóra!” Először megijedtek, de a végén átlépték a vonalat. Egy csodás világba kerültek, ahol minden fehér volt. Csak egy piros pötty volt benne. Amikor odamentek és megfogták, bekerültek a pokolba. Ott sok gyerek volt, de csak veszekedtek. Egy nagy vár állt előttük, mely égett és lángolt. Örök álltak a nagy vaskapu előtt. Odajött hozzájuk egy kislány, aki, képzeljétek, normális ember volt, és azt mondta: – Mit kerestek itt, tudjátok, hogy aki egyszer belép ide, nem jöhet ki innen, én itt vagyok, és itt leszek életem végéig – mondta szomorúan. Peti és Anna elkezdtek sírni. Amikor az első könnycsepp leesett a földre, a pokolból egy normális falu lett, és „Ördögváros Anna és Peti” lett a neve.

Hazaértek, és Rózsa velük élt életük végéig. Várjál, még mindig élnek Ördögváros falaiban angyalok testében!

Kónya Laura, 5. osztály, Petőfi Sándor, Újvidék

Időutazás

Felébredtem egy gyönyörű napsütéses reggelen. Kinéztem az ablakon, és ekkor egy igazán furcsa autót pillantottam meg.

Nem csak az volt a furcsa, hogy az emberek fejfelé járkáltak ide-oda az utcán. Megijedtem. Vajon mi történhetett, nem tudtam. Kiszaladtam az utcára, s megkérdeztem egy nénit, mi történt, és miért olyan furcsa minden. Rámnézett, és azt felelte, hogy az ilyen viccelődős gyerekekre, mint én, nincs ideje. Nem értettem semmit. Visszamentem a szobámba, s ekkor megpillantottam a falon lógó naptáramat.

– 2030?! – kiáltottam.

Mégis hogyan jutottam 2030-ba? Elszaladtam a barátnőmhöz. Ő sem értette, hogy miről beszélek. Gondoltam magamban, sebj, inkább kinézek, mi minden változott meg. A fagyizóban ötször nagyobb gombócokat adtak, a parkban a kutyák sétáltatták az embereket, az üzletekben pizza és Coca-Cola volt mindenhol és semmi más, az autók síneken haladtak, a vonatok pedig kerekeken. Nagyon viccesnek találtam ezt az új világot. Minden helyre elmentem a barátnőmmel. A vidámparkba, ahol igazi sárkányokon repülhettem, az étterembe, ahol giga, mega pizzát ehettem, ráadásul egy fityínget se kellett fizetnem; a kedvenc együttesem koncertjére, ahol autogramot is kaptam, és végül a világ legnagyobb áruházába, ahol minden ingyen volt, és rengeteg fantasztikus ruha, nadrág, cipő, fülbevaló és még sok-sok csajos dolog.

Mikor már majdnem mindent bevásároltunk a barátnőmmel, valami csöngést hallottam. Az ébresztőórák volt! Az egész csak egy álom volt, sajnos. De azért örültem, hogy újra minden a régi volt, és megint 2016-ban voltam. Remélem, ha majd egyszer tényleg eljutunk 2030-ba, minden olyan lesz, mint álomban.

Kálóci Amália, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Olvasmányélmény – A farkaskaland

Toldi Miklós nagy hatalmú, erős, jószívű vitéz volt. A kalandja úgy kezdődött, hogy elszökött az erdőbe. Elment, hogy senki se találjon rá gyilkosság miatt.

Ment, mendegélt, és egy nádashoz ért. Egyszer csak két kis farkas fészékbe lépett. Megsajnálta a két kis kölyköt, és megsimogatta őket. De hirtelen megjelent az anyafarkas dühösen, és rátámadt Toldira. Miklós védte magát, a farkas pedig karmolászta. Kicsordult a nyála, vérszomjas fogait Miklós nyakába akarta vájni, de ez nem sikerült neki. Toldi megfogta pusztá kézzel a torkát, megszorította, a farkas pedig kilehelte a lelkét. Kis idő múlva megjelent a hím farkas, és hátulról támadott a fiúra. A vitéz a kanhoz vágta az anyafarkast, és azzal elkezdte ütni-verní. Sikerült neki végezni vele. A harc közben sajnos agyontaposták a kölyköket, a kicsik elpusztultak. Vállára vette Miklós a farkasokat, és az anyja házáig meg sem állt.

A farkaskalandban Miklósnak szerencséje volt, és így győztes lett.

Lackó Rebeka, 6. osztály, Arany János iskola, Orom

Bűvészkedtem

Egy nap a barátaimmal, Gergővel és Gáborral elmentünk a kinti iskolába focizni.

Már bejutni is a kapu felett kellett. Miután ez megvolt, rögtön el is kezdünk, amiért jöttünk. Megszólaltam:

– No, kezdhetjük!

Tisztelegően kiválasztottuk a csapatokat úgy, hogy egyenlő küzdelem legyen a pályán. Az elején volt pár látványos megmozdulásom. Kiosztottam pár kötényt, esernyőset, szivárványosat. Párszor meglepődve kérdezték:

– Mit ittál, Bálint?!

Nem igazán volt, aki megállított. Ez egy csütörtöki napon történt, de nem akármilyen: nagycsütörtökön. Így ez után a kaland után templomba kellett mennem. De addig volt három és fél óram. Ezután még megjött Körtvélyesi Zsolt, és így még izgalmasabb lett a játék. Ezt kérdezte:

– Beszállhatok?

– Persze! – feleltük kórusban.

Még mindig nagyon jó voltam. Az egyik akciót robbanás góllal fejeztem be. Az ellenfél támadásánál sarokkal rúgtam el a labdát. Felszabadultan ezt mondtam:

– No, ezt láttátok?!

Sajnos itt nem az a mondas teljesült be, hogy „minden jónak jó a vége”. Egyik cselemnél valaki rálépett a lábamra. Ekkor robbanást éreztem, de mentem tovább. Később fájdalom tüneteit éreztem, ugyanitt. Ekkor a földre ültem, és megnéztem, mi a baja. Nem volt a legjobb a helyzetem, mivel a jobb lábamon eltört a köröm. Ezt mondtam:

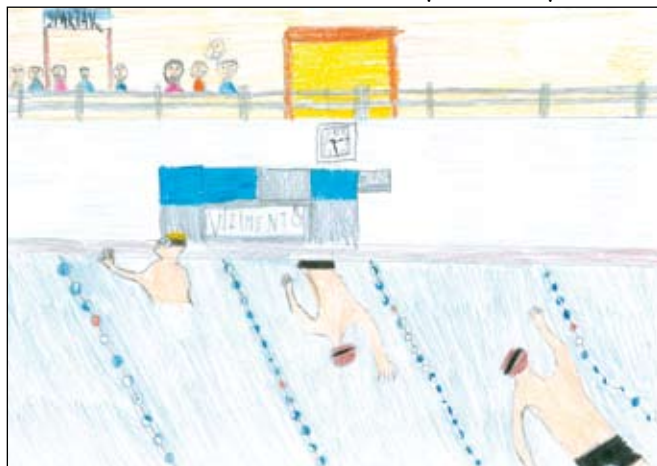
– Lehet, hogy nem tudom folytatni!

– Kell segítség? – kérdezték.

Még jó, hogy ezután volt egy kis időm kicserélni a zoknim és a cipőm. Lassan hazakullogtam. Tizenhat napig bajlódtam, míg aztán egy pedikűrös levágta.

Ebből a kalandból megtanultam, hogy a legfontosabb épségben megúszi ezeket a bűvésztükköket.

Mihalék Bálint, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Sportolók – Németh Dominik

5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Piknik a Szabadban

Ősz, az öregedés évszaka. Halványulás, amikor kalandos kirándulásra hív a természet.

A napok rövidebbek, a hangulat szomorúbb. Lépteim alatt izgalmasan recseg az avar. Egyik nap a szüleimmel kirándulni indultunk. A közeli erdőt céloztuk meg. Séta közben zavartalanul élvezhettük a kellemes szél lengését. Figyeltük a fákat, ahogy a leveleiket hullajtják, a madarak önfelédtt csiripelését és azt, ahogyan a varjak zamatos, mézédesszőlőszemeket lopkodnak. Amikor egy csodás tisztásra érünk, anyukám elővette a piknikkosarat a finomabbnál finomabb őszi csemegékkel az étvágygerjesztő szendvicsek után. A kedvencem a sült gesztenye. Mikor befejeztük a falatozást, továbbállunk. Közben sétálunk, sok állattal találkozunk. Sok nagy madársereggel találkozunk, de más állatok is észrevehetőek. A nagy álmélkodás közben észre sem vettük, hogy borús lett az ég. Egyre hidegebb lett, és úgy döntöttünk, hazaindulunk, mielőtt egy viharba keverednénk. Az eső szemerkélni kezdett, és a szél önfelédten süvített. Siettünk, de még úgy is eláztunk. Mire hazaértünk, tiszta vizek lettünk. Apa begyújtott a kandallóba, és a meleg szobából figyeltük a szakadó esőt.

Nekem tetszett ez a kis kirándulás, még ha a végén meg is áztunk. Annak ellenére, hogy az ősz nem a kedvencem, be kell vallanom, hogy gyönyörű évszak.

Tóth Fruzsina, 7. osztály, Dózsa György iskola, Gunaras

Bohócdoktor

*A nap lassan ébredszik,
sugarai átvillannak az ablakon.
Kórházi ágyban kisfiúcska lélegzik,
sápadtan várja a doktort.*

*Mellette sok beteg gyermek
fekszik, haza nem mehet.
Hiányzik nekik apjuk ölelése,
anyjuk kacaja és gyengédsége.*

*Am ez a nap más, mint a többi,
a szobát doktorok sokasága tölti ki.
Piros orrú, szivárvány-hajú,
tarkabarka szép ruhájú*

*Bohócdoktorok megérkeztek.
A gyermekek nevetgélnek.
Nem fáj semmi, nincs már bánat,
Csak nevetés, kacaj száll a szobában.*

Juhász Réka, 4. osztály,
Emlékiskola, Zenta

Az én városom – Jónás Viola
4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Találkoztam Vukkal

Egy őszi napon úgy döntöttem, hogy elmegyek sétálni a sűrű erdőbe. Találkoztam Vukkal. Elhívott hozzá vendégségbe. Nagyon jó szívú, kedves vörös róka. A szeme barnás. Hangulatos kis barlangban élt ő Karakkal, mert a Simabőrú lerombolta családjá kedves kis kuckóját.

Elmondtam neki, hogy mindig legyen óvatos, mert a Simabőrú egyszer lecsap, mikor nem is gondolná, és azt is, hogy Vahurral, a vadászkutyával is legyen óvatos, mert elárulta a szabad népét. Vuk akkor indult vadászni. Csatlakoztam hozzá. Nagyon bátor kis róka, kinek az első zsákmánya Tás volt. A szemem előtt kapta el. Gratuláltam neki az első vadászathoz. Visszamentünk a barlangjába, és ott elfeleztük a kacsát.

Örültem, hogy vele vadászhattam. Nagyon jó volt. Amellett, hogy tanácsot adtam neki, még tanultam is tőle!

Dudás Julianna, 4. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Ősz a kertünkben

A mi kertünk tele van növényekkel. Amikor beköszönt az ősz, megváltozik a kinézetük.

A kapubejáratnál van egy nagy lugas. Lehulló sárga levelei beborítják a talajt. Az alatta levő padon sokat ültünk nyáron. A mellette levő virágokert tele van sárga, piros és fehér krizantémokkal. A lugas mögötti részen árvácskák virítanak, ők már a telet várják. A mi cicánk előszeretettel fekszik közöttük. A kerítés mellett örökzöld fák állnak sorban. Itt van felállítva a hintám is. A hinta köré gyógynövények vannak ültetve, mint például az illatos levendula, amiről tavasszal leszedtük a virágait. A sarokban álló szeneskamra védelmet nyújt télen a fűgefának.

Ha a házunk ablakából nézem a kertünket, boldogság tölt el.

Margit Andrea, 5. osztály, Kizúr István iskola, Szabadka

Az ősz

Az iskola kezdetével lassan az ősz is megérkezett.

Ősszel a reggelek és az esték hűvösek. Majdnem minden reggel köd szitál. Az eső is gyakran esik. Ilyenkor napokig minden sáros. A nap is gyengén melegít már. A virágok elhervadtak, a fák pedig lassan elveszítik színes koronájukat. Sárga, barna, piros és narancsszínű avar borítja be a földet. A vadgesztenye, dió és mogyoró is lepotyogott. A vándormadarak melegebb tájakra repültek. Az erdei állatok gyűjtögetik a télirevalót. Az embereknek ősszel nagyon sok munkájuk van. Elkezdődik a kukoricaszedés és a górézás. Szüretelik a zamatos szőlőt, almát és birsalmát. Az udvar végén nekünk is van egy hatalmas diófánk, amire szívesen felmászok. Minden másnap anyával közösen gyűjtjük a kemény héjú, illatos kalácsba való diót, amit én nagyon szeretek. Már három zsákkal összegyűjtöttünk. A leveleket is együtt szoktuk összetakarítani. A körtéfán még van valamennyi téli körte, de a legtöbb már lehullott, és azt is összegyűjtöttük. A kertben már csak egyetlen tök sárgul. Az ősém már alig várja, hogy behozzuk, és hogy a mama kalácsot süssön belőle.

Én azért szeretem az őszt, mert ilyenkor a legszínesebb a természet.

Német Dominik, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Táboroztunk

A barátnőm és én voltunk az idén a szünidőben Versecen egy táborban.

Sok elsősegélyt tanultunk, például: epilepsziás roham és az újraélesztés. Sok gyerek volt ott, mindenfelől jöttek. A játszótéren hat hinta volt, és még egy csomó érdekes dolgot találhattunk. Mikor szünet volt, általában a szobában kuktoltunk. Amit tudni kell, hogy hatszemélyes szobát kaptunk. Így két ismerőssel, akikkel a buszon ismerkedtünk meg, és két ismeretlenel voltunk egy lakosztályban. De most már nagyon jó barátnők vagyunk, és a kapcsolatot is tartjuk. Voltak foglalkozások, festettünk, ragasztottunk, filmet néztünk, plakátokat készítettünk és elsősegélyeztünk. Voltak külön csoportok: a delfinek, a csibék, a békák, a katicák és a pillangók. Én a katicabogár csoportba kerültem, és nagyon klassz volt. Kirándultunk és sétáltunk sokfelé a játszótér melletti „erdőben”, ami igazából a hegy része volt. Ott is sétálgattunk. Az egyik utunk vége olyan részen volt, ahol rá lehetett látni Romániára.

Jól éreztem magam, de ahogy a mondás szól: „Mindenhol jó, de legjobb otthon!”

Hajduk Svetlana, 5. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Egy japán művésznek sikerült megoldania a térképészet 447 éves problémáját: az általa használt módszerrel szinte teljesen arányosan sikerült síkban ábrázolnia a Föld térképét. Az AuthaGraph elnyerte a Good Design Award díját.

A mai napig a legtöbbször Gerardus Mercator, egy 16. századi flamand térképész térképét használják a tengerészek, időjósok, és ebből tanulnak a gyermekek is az iskolában. Pedig ez a térkép borzasztó aránytalan. Az 1569-es Mercator-vetület pontatlansága abban rejlik, hogy a Föld gömb alakú felszínét egyfajta hengerré alakította át, s ezzel eltorzította a földrészek és az óceánok valódi méretét.

Hajime Narukawa

A Mercator-vetületen első pillantásra is fel tűnhet az Antarktisz egészen abszurd nagysága, arról nem is beszélve, hogy Grönland valójában 14-szer kisebb, mint Afrika, bár a térképen ugyanakkorának látszanak. Hasonlóan aránytalan Alaszka és Oroszország ábrázolása is.

Valódi méretarányban mutatja a földrészeket az új világtérkép

Az új világtérkép

Hajime Narukawa megpróbálta egy új módszerrel megoldani ezt a problémát, és az AuthaGraph segítségével úgy hajtogatta ki a gömb alakú felszínét, hogy közben minimálisan torzultak az eredeti méretek. A japán művész a felszínét 96 háromszögre bontotta, ebből egy tetraédert alkotott, ezt a formát pedig egy téglalap alakú vetületté bontotta tovább.

Az így kapott síktérkép sokkal pontosabban mutatja a föld kontinenseit és óceánjait. Az

AuthaGraph éppen ezért el is nyerte a Good Design Award díját. A bírák szerint a térkép „hűen ábrázolja az összes óceánt, kontinent, még az elhanyagolt Antarktisz is”. Hozzáteszik ugyanakkor, hogy a módszer nem hibátlan, jóval több háromszögre lenne szükség a teljesen arányos ábrázoláshoz.

Az egyedi módszert az ősi japán origami művészet ihlette. (iflscience)

Jön a 600 km/h-val száguldó vonat

A mágneses mező által mozgatott és pályán tartott vonat csúcsebbsége világrekord lesz, ha elkészül. A maglev technológiával közlekedő vonatknál jelenleg nincs fejlettebb a világon. A vonatnak nincsenek kerekei, így súrlódás sincs, a járműveket a mágneses mező hajtja előre, és a pályán is ugyanez tartja őket. A kínai Sanghaj maglev a maga 431 km/h-val 12 éven át tartotta a sebességi világrekordot, a japánok azonban nemrég ezt is túlszárnyalták, és 585 km/h-s csúcsebbséget értek el. Most jöhet a kínaiak csattanós válasza.

A világ legnagyobb, vonatokat gyártó cége, a China Railway Rolling Stock Corporation (CRRC) nemrég bejelentette, megkezdték a munkálatokat egy új típusú maglev vonaton, ami 600 km/h-s csúcsebbségre lesz képes. Az állami cég jelenleg egy nagyjából 5 km hosszú tesztpályát épít, amin kipróbálhatják majd a szerelvényt. Eközben a vonat „kistestvérén” is dolgoznak, ami „csak” 200 km/h-s maximális sebességgel tud majd száguldani. Kína élen jár a mágneses elven működő vasút fejlesztésében, az országban csaknem 20 ezer kilométer ilyen pálya épült már meg mintegy 538 milliárd dollárból, ami nagyjából 145.798 milliárd forintot jelent. (hvg.hu)

Csillaghullás novemberben?

Az augusztusi csillaghullás után még november első két hetében is sok hullócsillagot láthatunk. A hullócsillag vagy meteor fényesen világító pontnak látszik, amely keresztülzáguld az égen, majd hirtelen eltűnik. A meteorok legtöbbször a légkörben, 20–120 kilométeres magasságban, elég. Azokat a meteorokat, amelyek a Föld felszínére hullanak, meteoritoknak nevezzük. A babona szerint a hullócsillag azt jelenti, hogy valaki meghalt. A Földön másodpercenként születnek és halnak meg emberek, s egy perc alatt több mint ötezer meteorit hull a Földünkre.

November derekán nem ritkán megérkezik az első hó is. A fák között járva ilyenkor a vaddisznótúrás már messziről szembetűnik. A vaddisznók lehullott tölgy- és bükkmakk, teelő csigák és rovarok után kutatnak, erős orrukkal a fagyos avart is képesek feltúrni. A gyakran szobányi vagy még nagyobb megbolygatott részeket reggel madarak – fekete-rigó, szajkó és cinegék – vizsgálják át, és a kifordult, dermedten pihenő lárvákat, gilisztákat és csigákat szedik össze.

Az erdei fülesbagoly a fák közül a nyílt mezőre jár vadászni, míg a macskabagoly az erdőben, erdei tisztásokon zsákmányol. Faágon ülve

Császármadár

figyeli a környezetet, és ha egér vagy pocok bújik elő, nesztelenül ráereszkedik, és megragadja tühegyes karmaival. Sok évvel ezelőtt láttam egy hóban vezető egérnyomot, amely két fa között hirtelen megszakadt. Látszott, hogy feltehetőleg macskabagoly csapott le rá, mert ott volt a karmok vágta mélyedés, és a szélén néhány szürke szőrszál mellett a zsákmányával elrugaszkodó madár evezői hegyének a lenyomata is.

Ahol mészkőbarlangok vannak, pl. a Fruška gorában, ott majd mindig telenek denevérek, többek között hosszuszárnyú denevérek. Téli állmuk nem folytonos, olyannyira nem, hogy

Érkeznek a téli madarak

gyűrűzéssel alátámasztott vizsgálatok szerint telelőhelyüket bizonyos példányok a tél folyamán megváltoztatják, és egy távoli, akár száz kilométernyire levő másik barlangot keresnek fel.

Szerencsésnek mondhatja magát, aki a rendkívül óvatos vadmacskával a szabadban találkozik. A sűrű, kevésbé járt, zavartalan erdőket kedveli, de ott is éjszaka jár vadászni. Ha azonban kisüt a téli nap, szívesen sütkérezik. Az állatok mozgáskörzete nagy, száz–ötszáz hektár-

Fenyőrigó

ra tehető. Magánosan élnek, a kandúrok csak a januárban kezdődő párási időszakban keresik a tüzelő nőstényeket. Hazánkban a vadmacska védett. Étlapján főleg rágcsálók – pockok és egerek – szerepelnek (70 százalék), második helyen vannak a madarak. Ez utóbbi tény csak ott lehet veszélyes természetvédelmi szempontból, ahol még előfordul a sajnos egyre ritkább császármadár.

Sok egyéb mellett három olyan tényező van, amely a parkok téli madárvilágát meghatározza. Az első az öreg fák jelenléte, így a bejárás alkalmával biztosra vehetjük, hogy harkályokkal – zöld küllővel, nagy és középfakopáncssal, esetleg fekete harkállyal – találkozunk.

Ugyanígy várható a csuszka és a téli időszokban kóborló fakuszok megjelenése is. Az öreg tölgyfák ágain tenyésző sárga fagyöngy a léprigókat csalogatja, de szívesen fogyasztják

A szép hangú fekete-rigó

terméseit a hazánkban bizonyos években inváziószerűen megjelenő csonttollúak is. Ezek a bóbítás madarak a magas északról jönnek, többnyire nagyon gyanútlanok, közelre bevarják az embert, és folyamatosan hallatják jellemző, cripelő hangjukat. A repülő csapat a sereglőkére emlékeztet.

A bogyós fák, főleg a nyugati ostorfák is kínálnak nekik eleséget. A késő ősszel hazánkba érkező nagy fenyőrigócsapatok kedvenc tápláléka a fák kis barna bogyói vagy az ugyancsak ültetett ezüstfa termése. A fenyőrigócsapatokban majd mindig megfigyelhetünk néhány, szintén észak felől érkezett szőlőrigót is. Ezt a fenyőrigónál kisebb madarat a világos szemöldöksáv és az oldalain a vörhenyes szín jellemzi.

Hómentes időben a rokon fekete-rigók módjára a bokrok között, az avarban is keresgélnek, csőrükkel dobálják szét a száraz leveleket. Nagyon fontos lenne, hogy a parkokban és arborétumokban, különösen akkor, ha hideg lesz december és február között, rendszeresen etessük a madarakat, elsősorban a cinegéket. Sajnos újabban csak a legritkább esetben tapasztalom ezt, pedig a cinegék rovarpusztításukkal a fák és a bokrok védelmét szolgálják.

Sch. E.

Ismeritek-e a szóját?

Földünk egyik legfontosabb haszonnövénye. A világ 20-25 millió hektárnyi szójaföldje Ázsiában, Észak-Amerikában és Délkelet-Európában van. A hántolt szója 20 százaléknyi jó minőségű olajat tartalmaz, amire a szervezetnek nagy szüksége van. A legfontosabb alkotórésze azonban a benne 40-42 százalékan előforduló fehérje, ami az állatok és az ember számára is létfontosságú. A termelt szója legnagyobb részét – megfelelő kezelés után – az állatok takarmányozásában használják fel. De készül már belőle tej, sajt, sőt hús is. Szójából sikerült előállítani az izomrostokhoz hasonló műhúst, aminek legjobban a vegetáriánusok örvendenek. A szója kiváló töltelék-összetevő, például a párizsi és más felvágottak gyártásánál.

Titánok harca

Hihetetlen élmény, ahogy ezek a hatalmas állatok összezsapnak. Volt, hogy szinte csak az első lábuk érte a földet, úgy egymásnak feszültek

Fotó: Hoga István

Az oktondi leopárd és az okos lány

Született fejedelem, félelmetes veszedelem, ijesztő a fegyvertára: fogazata hatalmas és éles, akárcsak erős karma, jaj annak, akit a karma közé kap, sőt annak is, akit egy farokcsapással meglegyint. Mert a farkában is nagy erő lakozik, kemény korbácsütéssel felérő. Nem is ajánlatos útjába akadni, találkozni vele, ha csak az illető nem leopárdvadász. De még azok is igencsak óvatosak, mert jól tudják: egy leopárd hetvenhét rókát is lepípál ravaszság dolgában.

A mi leopárdunk valahol Afrikában élt, ahol mindenki igencsak tisztelte, és senkinek sem akarózott vele közelebbi ismeretségbe keveredni, hogy a végén aztán a rövidebbet húzza.

Nos, a félelmetes és agyafúrt hatalmasságokkal is megesk olykor, hogy veszedelmebe, veszedelmes helyzetbe kerülnek. Így történt ez őleopádságával is: egy napon csapdába esett, és a csapdából semmiképp sem tudott kiszabadulni. Csak vergődött, vergődött, miközben telt-múlt az idő, s a múlt idővel lassan a reménysége is elfogyott. Ám akkor arra tévedt egy balga fiatal fiú. A leopárd rimánkodva megszólította a suhancot:

– Kérve kérlek, szánj meg engem, és szabadíts ki a csapdából! Hálából ünnepélyesen megígérem: naponta annyi hússal látlak el, hogy többé hírből sem ismered az éhséget.

A fiú – mint már mondtam – balga is volt, s éhes is volt, és mert többször koplalt, mint ahányszor jóllakott, hitt a leopárdnak, és kiszabadította. Hát ez bizony oktondi cselekedet volt, mert jótettéért cserébe a leopárd nekironított, nekiesett, reá támadt. Esze ágában sem volt már a hálálkodás, a köszönetmondás! Az ünnepélyes ígéretet pedig úgy elfeledte nyomban, mintha sohasem mondta volna!

Most már bánta a tapasztalatlan fiú, hogy lépre ment. Félelmében jajgatni kezdett, és nagy jajgatva nővére nevét kiáltozta.

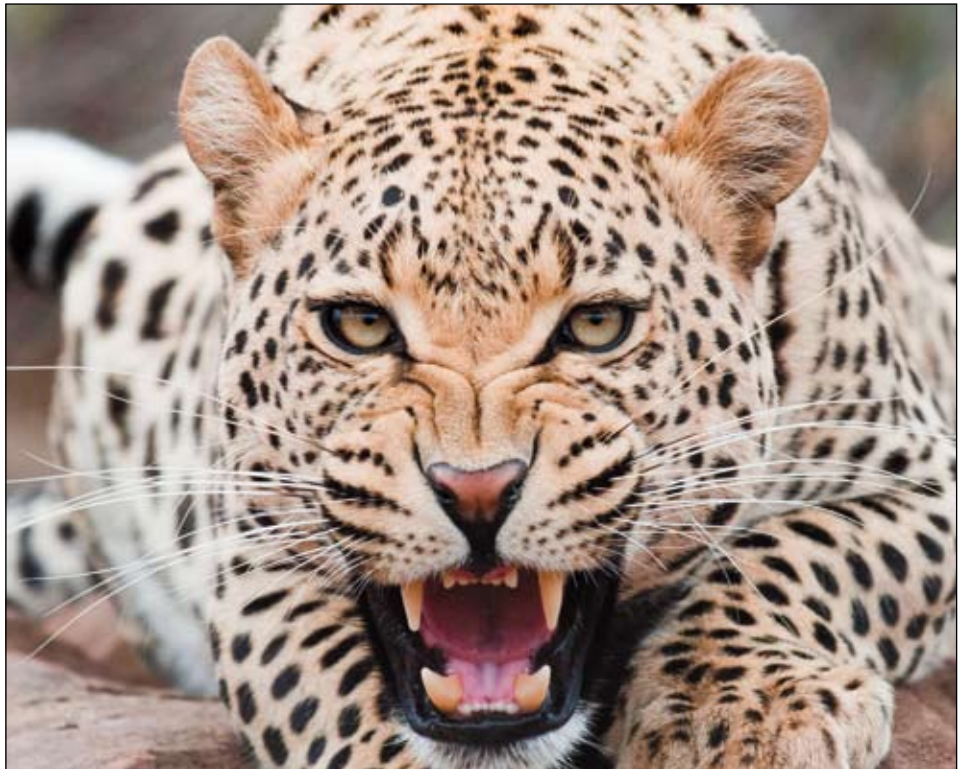
– Ho-ho-hogyan? Hát neked testvéred is van? – csodálkozott a leopárd.

– Igen, van egy nővérem – vacogta a fiú. – Szép, okos és fiatal. De jaj! Mi lesz szegénnyel, ha én elpusztulok?... Itt marad széles e világban egyedül, minden támasz nélkül.

– Hm... – gondolkodott el a leopárd. Egyik szeme ravaszul pislogott, a másik hamisan hunyorgott: „Kettő több az egynél, és a többlől nagyobb lakomát csaphatok.” Hangosan pedig ezt mondotta: – No jó, nem bánom, békén hagylak, nem bántlak, ha szépen elvezetsz a testvéredhez.

A fiú pedig, mert egyebet nem tehetett, elvezette a leopárdot a kunyhójukba.

A leopárd csak ámult-bámult a kunyhóban, amikor megpillantotta a gyönyörű lányt. Bizony, hozzá fogható szépséggel még sohasem

találkozott. Dehogyan akart már lakomázni! Éhe elmúlt, másra vágyott: házasságra. Feleségül kérte hát a csodaszép teremtest.

Nos, e párjanincs szépség okossága még a szépségét is felülmúlta! Gondoljátok csak el, így válaszolt különös kérőjének:

– Ó, leopárd, nagy vadonnak fejedelme, ajánlatoddal megtisztelsz, mégis így kell szólanom: túl élesek a karmaid. Márpedig aki ilyen hegyes körmökkel simogat, könnyen megsebezheti szerelmét, és én csak férjemuram simogatására vágyom.

– Igazad van – válaszolta a leopárd, és megkérte, nyesse le éles, hegyes körmeit. A leány nyomban teljesítette a kérését.

– Hanem most már nincs akadály, hogy a feleségem légy! – vigyorogta a leopárd a körömvágás után.

– Ó, igen, valóban – mosolyogta az okos lány. – De van egy másik akadály is: a fogad is zavar, túlon túl nagy és hegyes...

– Ez is igaz... – húzta be a nyakát a furcsa kérő, és megkérte őt, reszelje kisebbre és tompábbra a fogát. A leány ezt a kívánságot is nyomban teljesítette.

– De most már igazán nincs semmi akadály, hogy a feleségem légy! – mondotta a fogcsiszolás után.

– De igen – felelte az okos lány –, leopárd farkad hosszú és erős, akár a korbács: könnyen megüthetnél vele.

– Ó, ezen könnyen segíthetünk, megkurtítjuk – pislogta szerelmesen a leopárd.

A lány megrázta a fejét.

– Elég, ha megengeded, hogy jól a nyakad köré csomózzam.

– Csomózd, csomózd! Megengedem! Sőt egyenest követelem! – hajtogatta a leopárd.

És a szép, okos lány nem habozott, nem tétlenkedett, hamar megkötötte a csomót.

– De, ugye, most már minden akadály elhárult, és végre megülhetjük a menyegzőnket? – kérdezte sóvárgó hangon a kérő.

– Igen, most már megülhetjük – villogtatta meg szép fehér fogsorát az okos lány, és huncutul kacintott öccsére. – De mert nincs menyegző násznép nélkül, eredj, és hívd meg rokonaidat, barátaidat és ismerőseidet, ó, én kedves leopárdom!

– Igaz, igaz, igazad van... – dűnyögte a leopárd, és készséggel felkerekedett, hogy teljesítse a kívánságot, amelynél természetesebbet, ugyebár, senki sem kívánhatott volna.

De a vadonban minden állat, aki csak látta, a legerősebb és a legkisebb is, kinevette. És okkal-joggal, hiszen csúfá tették: karmaikat lenyesették, fogait lereszelték, farkát a nyakára csomózták. Nem csoda, ha kinevették.

A pórul járt leopárd tehetett-e egyebet? Nagy magaszégyenletében úgy elbújt a sűrűben, hogy többé hír sem jött felőle. A szép és okos leány pedig, aki túljárt a félelmetes és ravasz fenevad eszén, hamarosan a legdélcegebb és legbátrabb leopárdvadásznak lett a felesége. S azóta az öccsének is megjött az esze: többé nem hisz a hamis ígértben.

Afrikai népmese
Tordon Ákos feldolgozása

Bella Ciao

A világ leghíresebb partizándala

A Bella Ciao magyarul

(A szöveghű változat variációs sorokkal)

(Az énekelt változat)

Eljött a hajnal, elébe mentem,
Ó bella ciao, bella ciao, bella ciao, ciao, ciao,
Eljött a hajnal, elébe mentem,
És rám talált a megszálló.

Ha partizán vagy, vigyél el innen,
Ó bella ciao, bella ciao, bella ciao, ciao, ciao,
Ha partizán vagy, vigyél el innen,
Mert ma érzem, meghalok!

Ha meghalok majd, mint annyi társam,
Ó bella ciao, bella ciao, bella ciao, ciao, ciao,
Ha meghalok majd, mint annyi társam,
Légy te az, ki eltemet.

A hegyvidéken tess el engem,
Ó bella ciao, bella ciao, bella ciao, ciao, ciao,
A hegyvidéken tess el engem,
Legyén virág a síromon.

Az arra járó, ha megcsodálja,
Ó bella ciao, bella ciao, bella ciao, ciao, ciao,
Az arra járó, ha megcsodálja,
Mondja azt, hogy szép virág.

Az ő virága, a partizáné,
Ó bella ciao, bella ciao, bella ciao, ciao, ciao,
Az ő virága, a partizáné,
Ki a szabadságért halt meg.

Egy reggel felébredtem
Ó Minden jót, Kedvesem, Minden jót,
Kedvesem, Minden jót, Kedvesem! Visz'lát!
Egy reggel felébredtem,
És a megszállókat itt találtam.

Ó partizán, vigyél el engem
Ó Minden jót, Kedvesem, Minden jót,
Kedvesem, Minden jót, Kedvesem! Visz'lát!
Ó partizán, vigyél el engem,
Mert érzem, a halál közelít.

És ha partizánként halok meg
(És ha a hegyek között halok meg)
Ó Minden jót, Kedvesem, Minden jót,
Kedvesem, Minden jót Kedvesem! Visz'lát!
És ha partizánként halok meg,
(És ha a hegyek között halok meg),
Te kell hogy eltemess.

Fenn a hegyek közt tess el
(És el kell majd temetned)
Ó Minden jót, Kedvesem, Minden jót,
Kedvesem, Minden jót, Kedvesem! Visz'lát!
Fenn a hegyek közt tess el
(És el kell majd temetned)
Egy szép virág árnyéka alá.

És az emberek, kik arra járnak
(És mindazok, kik arra járnak)
Ó Minden jót, Kedvesem, Minden jót,
Kedvesem, Minden jót, Kedvesem! Visz'lát!
És az emberek, kik arra járnak,
(És mindazok, kik arra járnak),
Mondják majd nekem: „milyen szép virág”.
(Azt mondják majd: „milyen szép virág”)

„Ez a virág a partizáné
(Ez a partizán virága)
Ó Minden jót, Kedvesem, Minden jót,
Kedvesem, Minden jót, Kedvesem! Visz'lát!
Ez a virág a partizáné,
(Ez a partizán virága),
Aki a szabadságért halt meg.”

Una mattina mi son svegliato,
o bella, ciao! bella, ciao! bella, ciao, ciao, ciao!
Una mattina mi son svegliato,
e ho trovato l'invasor.

O partigiano, portami via,
o bella, ciao! bella, ciao! bella, ciao, ciao, ciao!
O partigiano, portami via,
ché mi sento di morir.

E se io muoio da partigiano,
(E se io muoio sulla montagna)
o bella, ciao! bella, ciao! bella, ciao, ciao, ciao!
E se io muoio da partigiano,
(E se io muoio sulla montagna)
tu mi devi seppellir.

E seppellire lassù in montagna,
(E tu mi devi seppellire)
o bella, ciao! bella, ciao! bella, ciao, ciao, ciao!
E seppellire lassù in montagna,
(E tu mi devi seppellire)
sotto l'ombra di un bel fior.

Tutte le genti che passeranno,
(E tutti quelli che passeranno)
o bella, ciao! bella, ciao! bella, ciao, ciao, ciao!
Tutte le genti che passeranno,
(E tutti quelli che passeranno)
Mi diranno «Che bel fior!»
(E poi diranno «Che bel fior!»)

«È questo il fiore del partigiano»,
(E questo è il fiore del partigiano)
o bella, ciao! bella, ciao! bella, ciao, ciao, ciao!
«È questo il fiore del partigiano,
(E questo è il fiore del partigiano)
morto per la libertà!»

Kedves Olvasó Tanulók!

Mai rovatuk témája egy mozgalmi dal, a Bella Ciao. Ezt tartják a világ leghíresebb partizándalának. Eredete és keletkezéstörténete vitatott. Mind szövege, mind dallama régebbi népdalokra mutat vissza, ugyanakkor a második világháborúban létrejött olasz ellenállási mozgalom által lett híressé. Bologna környékén kezdték énekelni a partizánok.

A dal a mindenkori ellenállás és szabadságvágy kifejeződése, ugyanakkor búcsúdál, erős, őszinte szerelmi töltettel. Nem véletlen, hogy a világ ifjúsága körében is népszerű. A baloldali és más munkásmozgalmak is „szájukra vették”. (Eredetileg azonban semmi köze az Európa keleti

felében kibontakozott, rossz emlékü szocialista rendszerekhez és kommunista világnézethez.)

Az Ex-Jugoszlávia leghíresebb rockegyüttese, a Bijelo dugme énekes és gitárosa, Goran Bregović is gyakran előadta (a Bijelo dugme 1989-es széthullását követő) koncertturnéin saját későbbi zenekarával. Érdemes meghallgatni ezeket a koncertfelvételeket. Lenyűgözőek.

A Bella Ciaót számos nyelvre lefordították. Nem tudni, pontosan hányra. Az interneten 26 nyelven található meg. Rovatunkban az olasz mellett két magyar változatát közöljük. A zárójeles sorok variációk.

Jó zenehallgatást!

Bence Erika

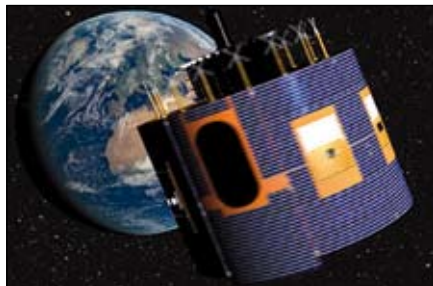
Időjárás: megfigyelés és jóslás

November az utolsó őszi hónap a naptár szerint. Gyakoriak a szürke, ködfelhős, komor napok, melyek álmosító, lehangoló hatással vannak ránk. Ilyenkor talán még jobban kémleljük az eget, mint az év többi szakaszában. Tudjátok-e, mikor kezdődött az időjárás megfigyelése? Milyen hiedelmek, megfigyelések kötődnek a hónapoz?

• **november 1.:** Az egykori Magyarország területén 1781-ben, ezen a napon kezdődött rendszeres időjárás-észlelés Budán. A mérőállomás 1848-ban lerombolódott, így a mérés megszakadt, és csak 1861-ben indult újra. Az egykori Szerbiában 1848-ban kezdődtek meg a rendszeres hőmérsékletmérések, G. Vladimir Jakšić professzor jóvoltából, aki a belgrádi Senjak városrészen, a saját telkén kezdte meg a rendszeres feljegyzéseket. A hőmérsékleten kívül a levegő nedvességtartalmát, a lehullott csapadék mennyiségét, a légmozgást és a légnyomást mérte és jegyezte.

Időjárás-megfigyelő állomás

Meteosat-1

• **november 12–25.:** Általában ebben az időszakban következik be az első havazás a Kárpát-medence alföldi részén, Budapesten ez átlag november 18–22.

• **november 14–21.:** Ekkor figyelhetőek meg a Leonidák meteorraj hullócsillagai. A Leonida elnevezés onnan ered, hogy az Oroszlán (Leo) csillagkép irányából látható a meteorok érkezése. Intenzitása változó, attól függően, hogy a Föld épp napközben van-e.

• **November 19.:** Erzsébet megmutatja a decembert, ha ugyanis ezen a napon esik, akkor enyhe lesz a tél. Ha „Erzsébet megrázza a pöndölét – azaz napján esik a hó –, leszen hó karácsonykor is”.

• **november 20.:** A Balaton legkorábbi befagyása. Zách Alfréd jegyezte fel, hogy 1914-ben ezen a napon már jég volt a tó felszínén.

• **november 23.:** 1977. november 23-án bocsátották fel a Meteorat-1-et, az első európai meteorológiai műholdat. A műhold Afrika fölé, az Egyenlítő magasságában kering a Földdel együtt. Onnan készít képeket.

• **november 25.:** Katalin napja. Ilyenkor a néphagyomány szerint a lányoknak megjósolhatják a leendő férjük nevét. Ezenkívül sok helyen „Katalin ágat” tesznek vízbe, hogy karácsonyra kizöldüljön. És természetesen időjósító hiedelmek is fűződnek a naphoz: „Ha Katalin kopog, karácsony locsog”. Azaz a Katalin-napi időjárással ellentétes idő lesz karácsonykor.

• **november 30.:** András napja. Fehér András, rossz év, Víg András, vig év. Az András napján leszelt, beszózott, a 12 hónapról elnevezett hagymakarikák kalendáriumai szerint azok a hónapok, amelyeken újév reggeléig elolvad a sósó, esősek lesznek majd.

Katalin ág

VAJDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEK

Csernik Attila grafikus

Lapunk egykori oszlopos tagja, Lapultának meghatározója a topolyai születésű Csernik Attila. Azonkívül, hogy kisújságunkat grafikailag megálmodta, számos könyvet illusztrált, és kiállításokon mutatta be munkáit.

Életútjának fontosabb állomásai: az újvidéki Pedagógiai Főiskola képzőművészeti szakára iratkozott, majd Belgrádban művészettörténetet, 1965–67-ben Montrealban festészetet tanult. 1980-ban Nagypáti Kukac Péter-díjban, majd 1990-ben Ács József-díjban részesült. 1969 után vált vajdasági lapok grafikai szerkesztőjévé. A hetvenes években a Bosch + Bosch Csoport tagja.

A betűvel mint konkrét szövegektől függetlenül jelentés-

együttessel foglalkozik, a szövegtöredék vizuális értékeit, a vizuális kommunikációt kutatja és dolgozza fel kis- és videofilmjeiben, grafikáin és vizuális költeményeiben. Vizuális költeményei TEXT c. kötetében (Újvidék, 1985.) jelentek meg. 1972 óta kb. negyven kísérleti könyv szerzője vagy társ-szerzője.

Az ókorban a Római Birodalom a világ vezető hatalma volt. A császárság idejében élte fénykorát, amikor területe három földrészre terjedt ki, magába zárva a Földközi-tenger egész térségét. De minek köszönheték a rómaiak ezt a nagy világhuralmat? Hadseregük az ókor legnagyobb haderejének számított. A birodalom ütőerejét a légiók képezték. A légió a kr. e. I. században jelent meg, 6000 katonából állt. Itt jegyezzük meg, hogy Róma katonai beállítottságáról árulkodik az a tény is, hogy itt vezették be először a kötelező katonai szolgálatot.

A római katona felszerelése

A Római Birodalomban gyermekkorban kiválógták a legjobbakat, belőlük később legionáriusokat neveltek. A sorozás kezdetben a Capitoliumon, később Mars mezején folyt. A kiképzés alatt nehezebb fegyvereket használtak, mint a csatában, majd a kiképzés után, tizenhét éves korukban léptek be a már kész katonák a hadseregbe. Hűségesküt kellett tenniük.

A légió begyakorolt teknősbéka alakzatban menetelt előre a csataterén, és úgy is harcolt. Kulcsfontosságú volt a formáció megtartása. Bármilyen fegyelmezetlenséget a katonaságban szigorúan büntettek.

Kezdetben legionáriusok csak római állampolgárok lehettek. 45 éves korukig voltak szolgálatban, utána földet vagy bizonyos pénzösszeget

A római légiók

Legionáriusok harca

kaptak a római államtól, és kiszolgált legionáriusként letelepedhettek valahol. A katonák írni és olvasni is tudtak.

A római seregben vasfegyelem uralkodott. A legionáriusok nehéz fegyverzetű katonák voltak. Két típusú legionárius létezett: a milites, aki katonai feladatokat teljesített, és az immunes, aki mérnöki, orvosi és más feladatokat végzett, de szükség szerint harcolt is. A légiókban lovaskatonák is voltak.

Miből állt a római legionárius felszerelése? A kor legkorszerűbb és legfejlettebb fegyverzetével rendelkezett. A gyalogos katonának a felszereléséhez tartozott az egyenruha, a köpeny (tunica), a láncvért (lorica hamata), a sisak, amely vasból készült, csak az alsó része lehetett néha bőrből – ez védelmet biztosított az arcnak és hátul a nyaknak –, hosszú kard (spatha), rövid kard (gladius), lándzsa (hasta), hajítógerely (pilum), lancea (könnyűgerely), tör (pugio), pajzs (scutum), amely szintén vasból és bőrből volt, a pajzs közepén egy félgömb alakzattal (amely arra szolgált, hogy az ellenség fegyvere lecsússzon róla), a katona lábán pedig szandál, a caligulae, amely az egész lábat védte. Ezenkívül edelt vitt magával és még sok különféle szerszámot, ami a tábor

felállításához vagy ostromgépekhez kellett. A felszerelés súlya meghaladhatta a 30 kilót.

A centurionnak, vagyis a századosnak még komolyabb felszerelése volt. A sisakja bronzból készült, tollak és lószőrből készült díszek ékesítették. A páncélja is különbözött az egyszerű közkatonáétól. Gyapjúból készült köpenyt és bőrszandált viselt.

Egy haderő nem lehetett sikeres kiváló parancsnokok nélkül. A leghíresebb római hadvezérek Scipio Africanus, Caius Marius, Pompeius és a későbbi híres császár, Julius Caesar voltak. Kiváló taktikákat találtak ki, rengeteg újítást vezettek be a hadászat művészetébe.

A legionárius pajzsán az SPQR betűk álltak, ez a Senatus Populus Que Romanum kifejezés kezdőbetűit jelölte.

A légiókban később számos barbár katona is harcolt. Hunok, gótok és más barbár népek zsoldosként léptek be a római hadseregbe. A légiókat többnyire a birodalom határain helyezték el, mivel az óriási térségeket védeni kellett számos külső veszélytől. A római légiók végigharcolták Európa, Észak-Afrika és a Közel-Kelet harctereit, Nagy-Britannia erdeitől Afrika sivatagjáiig.

Gyarmati Balázs történész

Tudod-e?

Traianusz császárnak 180.000 katonája volt. Légióinak állomáshelyei alapján tudjuk, melyek voltak a katonailag legfontosabb területek: három légió őrizte a britanniai határt, öt a két Germániát, egy-egy Rhaetiát és Norricumot, négy Pannóniát, három Moesiát, kettő Dáciát, hat Szíriát, kettő Cappadocciát, egy-egy pedig Egyiptomot, Afrikát és Hispániát.

SPQR – ez állt a római katona pajzsán

A sokoldalú és örökmozgó Cara

Az elmúlt években Cara Delevingne a sokoldalúságával hívta fel magára a figyelmet, és persze nyíltságával és merészségével. Akik együtt dolgoznak vagy dolgoztak vele, azt állítják róla, hogy szinte mindenhez ért egy kicsit.

Cara Jocelyn Delevingne Londonban született 1992. augusztus 12-én. A siker a családját, a rokonait sem kerülte el, például a nagynénje, Joan Collins, a nyolcvanas évek ismert színésznője, a *Dinasztia* című szappanoperában tett szert világhírnévre. Carának két nővére van, egyikük, Poppy, modellként vált ismertté. Cara előtt is elsőként a divatvilág nyílt meg, modellkarrierje 2009-ben indult, először egy őszi/téli kollekciót mutatott be, majd pedig egyre gyak-

rabban jelent meg a kifutókon. A nagy divatházak is felfigyeltek rá, és a fotósok is szívesen dolgoztak vele, dús szemöldöke szinte a védjegyévé vált. Cara azonban sok mindenben eltér modelltársaitól. Nyíltan beszélt arról, hogy a divat szerinte csupán egy eszköz arra, hogy kifejezhessük önmagunkat. Ennek ellenére a divatszakra számára kapós lett Cara egyedisége, főleg azért is, mert, úgy mond, életet lehel a kifutóba. A Karl Lagerfeld Chanel show-i mindig tartogatnak valami pluszt. Előfordult, hogy az egész bemutató egy tüntetéssé változott, így a tavalyi tavaszi/nyári kollekció prezentálása után a modellek tömegszerűen törtek a kifutórá táblákkal és megafonnal, szót emelve a női

egyenjogúságért. Ugyanakkor egy másik show-ban a modellek egész egyszerűen táncra perdültek. Talán mondani sem kell, hogy mindkét esetben Cara volt a „főkolompos”.

Cara egy olyan modell, aki nem fél megmutatni az „őrültségét”, attól sem riad vissza, hogy vicces grimaszokkal szórakoztassa a közönséget, sőt a fura arckifejezéseket már szinte el is várják tőle. Interjúk során gyakran laza és humoros a megjelenése, ugyanakkor a nyilatkozatai olykor meglepően komolyak. Beszélt már a modellkedés árnyoldalairól is, azután pedig, mintha csak megcáfolná önmagát, kijelenti, hogy nem minden annyira sötét, néha csak ő van maga alatt.

Cara nem tart a változásoktól, és a filmezés is érdekli. Első filmes szerepét 2012-ben kapta meg az *Anna Karenina* c. filmben, Sorokina hercegnőt alakította, a sikert viszont a 2014-es *The Face of an Angel (Angyali szemek)* hozta meg számára. Még ebben az évben John Green író bejelentette, hogy a műve alapján készülő *Papírvárosok* című film egyik főszereplője Cara lesz. A *Papírvárosok* tavaly jelent meg, de ugyancsak a múlt évben láthattuk a *Pán* című produkciót, amelyben Cara egy sellőt alakított.

Cara Delevingnéről idén sem feledkezett meg a filmvilág. A *Kids in Love*-ban és az **Absolutely Fabulous: The Movie** 1-ben jelent meg, legutóbb pedig a felismerhetlenségig elmasz-

kírozva mint Enchantress a *Suicide Squad (Öngyilkos osztag)* című filmben, Margot Robbie, Jared Leto, Will Smith és Ben Affleck mellett.

Cara több videóban is látható, például Taylor Swift *Bad Blood* dalának klipjében, ahol számos más női híresség is megjelenik, így Selena Gomez, Lena Dunham, Seraya, Gigi Hadid, Ellie Goulding, Martha Hunt, Hailee Steinfeld, Zendaya, Hayley Williams, Lily Aldridge, Karlie Kloss, Jessica Alba, Mariska Hargitay, Ellen Pompeo és Cindy Crawford. Carát nemcsak a klipekben való szereplés, hanem a zene és az éneklés is érdekli, Will Hearddal közösen fel is vett egy dalt, és úgy tudni, szeretne egy albumot is kiadni.

Cara mostanában sem tétlenkedik. Jövőre két film is várható, amelyben láthatjuk, egyik a *Tulip Fever*, a másik pedig a *Valerian and the City of Thousand Planets* akció-sci-fi, Luc Besson rendezésében.

A fentiek tudatában talán nem mondunk újdonságot azzal, hogy Cara rendkívül energikus. Állítása szerint ez tudatosan van így, hiszen azt vallja, hogy az energia, amit másoknak adunk, visszaszáll hozzánk. Ebben hisz, ezért örökmozgó, mindig ugrál, táncol vagy énekel, hogy egy kicsit felrázza a körülötte levőket. Carát sokan szeretik, másokat viszont kifejezetten irritál, de ami szinte biztos: még sok meglepetést tartogat.

Ezúttal egy középlemezt adott ki

Rajongói legnagyobb öröme Bridgit Mendler még a nyáron bejelentette a zeneiparba való visszatérését. Az énekesnő stílust váltott, a megszokott popos hangzást R&B-re cserélte, de nem minden úgy alakult, ahogyan eredetileg elképzelte. Bridgit Mendler a Disney-csatorna egyik legnagyobb felfedezettje. Első lemeze a Hello, my name is... előkelő helyezeket foglalt el a zenei listákon. A Sok sikert, Charlie! fináléja után Bridgit szerepet kapott az Undateable sorozatban, amelynek még a főcímdalát is elénekelte. Ugyanakkor nézeteltérése támadt a kiadójával, ezért szerződést bontottak. Bridgit Mendler maga alatt volt, a második stúdióalbum megjelentetésének tervei ellilanni látszódtak. Bridget a nyár folyamán bemutatta az Atlantis című dalt, amelyben Kaiyo is közreműködött, nemrég pedig a Do You Miss Me At All zeneszámot. Mindez ezúttal egy középlemezt, a Nemesist eredményezte, amely a napokban jelent meg.

Ismét együtt szerepelnek

Az Örült, dilis szerelem után újabb filmben láthatjuk együtt szerepelni Emma Stone-t és Ryan Goslingot. A két világhírű színész ezúttal a Kaliforniai álomban jelenik meg, és már nem kell sokat várni a filmre. A Kaliforniai álom, azaz La La Land című romantikus musicalben két tehetséges fiatal egymásra találását követhetjük nyomon. A történet középpontjában a színésznői karriert dédelgető Mia és a jazzzenész Sebastian áll. Mia és Sebastian olthatatlan szerelemre lobbant egymás iránt, de, mint kiderül, nem lehet övék a világ, kénytelenek választani: szerelem, vagy karrier. A Damien Chazelle által írt és rendezett film december elején kerül az amerikai mozikba, így esélyes, hogy az ideai karácsony egyik nagy slágere lesz.

Újragondolta új dalát

Bruno Mars harmadik stúdióalbuma, a 24K Magic, napokon belül hivatalosan is megjelenik. Az album címadó dala, a 24K Magic, máris óriási sikereket ért el, így minden jel arra mutat, hogy a lemez is jól szerepel majd a rajongók és a zenei szakma körében egyaránt. Bruno Mars az album fő dala után egy balladát is nyilvánosságra hozott, a Versace on the Floor-t. A szerzemény érdekessége, hogy eredetileg nem egy ilyen lágy dalnak indult. Bruno Mars egy interjú során arról beszélt, hogy a zeneszámot valójában egy laza, vagány, medencei bulizós dalnak képzelte el. Kezdetben a ritmusa is ennek megfelelő volt, de később ezt túlzottan egyhangúnak és unalmasnak találta, így újragondolta. A dal az énekesnek nagy fejtörést és számos álmatlan éjszakát okozott. A Versace on the Floor végül sokszori újakeverés után kapta meg azt a verzióját, amit a szerző a nagyközönséggel is megosztott.

Az új album előfutára

A Papa Roach, azaz a Jacoby Shaddix vezette vacaville-i négyes készülő lemezük beharangozó dalát, a Crooked Teeth-et mutatta be nemrégiben. A rajongók legnagyobb öröme az új szerzemény a Papa Roach-tól megszokott pörgős ritmust hozza, így tökéletesen illik a zenekar korábbi szerzeményeihez. Ez egyébként egyike azoknak a daloknak, amelyek a vélhetően jövőre megjelenő tizedik stúdióalbumon kapnak helyet. A zenekar idén nagyrészt a tavaly megjelent Face Everything And Rise, azaz F. E. A. R. albumot népszerűsítette az Egyesült Államokban, de néhány európai nagyvárosba is ellátogattak, és nagyon jó hangulatú koncerteket tartottak. Mindezek mellett a legújabb kiadványukon is munkálkodtak, mert nem szeretnék húzni az időt, feltett szándékuk a jövő évben előrukkolni az új lemezzel.

Kedves Bizalmas Sorok!

Úgy döntöttem hosszabb gondolkodás után, hogy én is tanácsot kérek, habár korábban úgy gondoltam, én ezt sosem fogom csinálni! Én egy hetedik lány vagyok, és mint ahogyan az már sokszor megesett, szerelmes vagyok egy fiúba, aki 2 évvel idősebb nálam. Megjegyzem, az én iskolámba járt, és még közel is lakik hozzám. Mielőtt rájöttem, hogy szerelmes vagyok belé, nagyon jó barátok voltunk, sose nézett le azért, hogy fiatalabb vagyok nála. A múlt hétvégén a közeli parkban volt a társaságunk. Ő írniksz-dírníksz fölugrott mérgesen, és elrohant. A mai napig nem sikerült kiderítenem, hogy miért lett mérges. Másnap viszont odajött hozzám, és azt mondta, hogy beszélni akar velem. Kiderült, hogy jární akart velem, én viszont azt gondoltam, hogy mi csak barátok vagyunk. Akkor nem hittem el neki, hogy komolyan gondolja, jól ismerem a társaságát, és tudom, hogy nemegyszer csak úgy szívatásból, fogadásból járnak egyes lányokkal. Én csak nevetgéltem, és nem adtam neki semmi konkrét választ. Most meg állandóan csak rá gondolok. Ő viszont megváltozott. Nem tudom, hogy most mit gondol valójában, mert amikor egy társaságban vagyunk, összevissza beszél, és nem úgy viselkedik velem, mintha fontos lennék neki. Nem tudom, hogy tetszem-e még neki, vagy meggondolta magát. A közös barátunk azt állítja, hogy szeret engem. Én meg nem tudom, most hányadán állok vele. Mit tegyek, hogy az enyém legyen?

„Vilike”

Válasz:

Először is tudnod kell, hogy a fiúnak biztosan tetszel, és érdemes egy beszélgetést szervezni vele, és megpróbálni megbeszélni a dolgot, hisz eléggé elbonyolítottatok az esetet. Úgy látom, hogy sokszor az őszinteség az, ami megoldja az ilyen szerelmi problémát. Ha valamelyik fél megjátssza magát, felteszi a „nem érdekel” álarcot, nem viselkedik őszintén, akkor biztos, hogy a kapcsolat nem fog pozitív irányba fejlődni. Nem zárnám ki annak a lehetőségét sem, hogy mindkettőtök viselkedésének hátterében a kudarctól, az elutasítástól való félelem áll. Mert az elutasítás, a kudarc fájdalommal jár. Nem tudom, mennyire vigasztaló számodra, de ezzel a fajta félelemmel az ember nincs egyedül, mert nincs olyan ember – köztük vagy te is –, aki ne félne, ret-

tegne attól, hogy el lesz utasítva, hogy nem kell annak a másíknak, hogy őt senki sem fogja szeretni. Hogy ne kelljen találgatnotok, vagy az üveg-gömböt fürkészní, próbáljál vele négy szemkőzt és őszintén elbeszélgetní. Fontos, hogy kettesben legyél vele, amikor nem háborgatnak benneteket a többiek, mert ezzel csökkentitek a piszkálódás lehetőségét is. Egy ilyen négy szemkőzti őszinte beszélgetés lehetőséget ad arra, hogy félelem nélkül kimutassátok, mit éreztek, hogy megbeszéljétek a történeteket. Ha pedig a fiú továbbra is hideg marad, érdektelenül viselkedik veled, tovább játssza a „hódító” szerepét, lehet, hogy nem is érdemli meg a figyelmedet és az érzelmeidet.

Kedves Bizi!

Hatodikos lány vagyok, és egy szerelmi problémával kapcsolatosan kérek tanácsot. Kíránduláson voltam egy csoport diákkal (nem az iskolámmal), és szerelmes lettem egy fiúba. Szeretnék vele jární, de nem tudom, hogy mondjam meg neki. Kérlek, segíts!

„Pancsi”

Válasz:

Ahhoz, hogy tanácsot tudjunk adnı, sokkal több adatra van szükség, mint amit te a leveledben megírtál. Jó lenne tudnı, hogy egy városban laktok-e, van-e alkalmatok találkozni, vannak-e közös ismerőseitek, egyidősek vagytok-e stb. Amit ebben a pillanatban mondhatok, az az, hogy elsősorban legyél türelmes. Utána szedd össze magad, és listázd ki a közös ismerősoket, azt, hogy hol és mikor találkozhattok, esetleg hol tölthetitek egy társaságban az időtoket, hogy jobban megismerhessétek egymást. Nem szabad el-sietned a dolgot, mert ha nem vagy 100%-ban biztos abban, hogy te is tetszel neki, nagy a valószínűsége annak, hogy csalódás érhet. Amit megtehetsz, az az, hogy amikor együtt vagytok, kedvesen és barátságosan viselkedsz vele. És ami ajánlatos lenne: várd ki, hogy ő tegye meg az első lépést! Ha ezt kívárod, minden tisztázódik. Ha viszont nem jön össze a dolog, ne búslakodj sokáig! Töltsd ki a szabad idődet tartalmas dolgokkal, hogy ne legyen időd búslakodásra (tánc, torna, szakkörök stb.)

Én pedig szorítok neked!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol.

NAHÁT!

Illendőség? Mi az?

Az ember alakítható lény, környezetének hatására már gyerek- és ifjúkorban elsajátít bizonyos viselkedési normákat. Hogy ezt milyen fokon teszi, az a környezetében uralkodó általános légkörrel függ. Legnagyobb hatása a családnak, a baráti körnek, az iskolának, a tanítóknak, nevelőknek van. Azt, hogy a gyerek a jó modort milyen fokon, milyen mértékben sajátítja el, nagymértékben meghatározza a jelleme, az egyénisége, a természete. Mindenki a hajlamainak megfelelően választja ki ugyanis – sokszor öntudatlanul – azt a mintát, illetve személyt vagy személyeket, amelyet vagy akiket aztán a későbbiekben utánoz, vagy teljesen vagy valamilyen mértékben. A minta kiválasztását az alaptermészete szabja meg, a példaként választott személy, illetve személyek pedig alapvetően rokonszenvesek számára, követendő példának tekinti őket. A megkívánt illendőségnek nincs valamiféle állandó, egyszer s mindenkorra megadott színvonala, ahogy a világ fejlődött és alakult, úgy változott az illemszabályok sora is. Az azonban mindig érvényes volt, hogy jó modorú az, aki az adott környezetben megfelelően és helyesen viselkedik. Minden környezetnek sajátos légköre van, ez sajátossá teszi az illemszabályokat is. Ezek az

ember egyéniségének alkotórészévé válnak. De hogyan sajátítsuk el az a tulajdonságot, hogy szem előtt tartsuk mások igényeit, hogy megfeleljünk a jó modor, a tapintat követelményeinek?

A válaszunk: szükség van bizonyos adag belső fegyelmre, ki kell munkálnunk önmagunkat, meg kell figyelnünk, hogyan reagál a környezetünk a viselkedésünkre, és ebből levonva a szükséges következtetéseket, az illemszabályokat be kell építeni a személyiségünkbe úgy, hogy azok természetessé, magától értetődővé váljanak.

Válnak a szülők

A tizenévesek számára ez az életszakasz a változások, a felfedezések kora, ami ideális esetben sok vidámsággal, tapasztalattal jár együtt. A válás viszont rájuk is érzékenyen hat. A tinédzser gyermekek is ugyanúgy élik meg a válást, mint más gyermekek. Felelősnek érezhetik magukat a válás miatt. Lehet büntudatuk amiatt, hogy nem tudták egyben tartani a családot.

A válás miatt a tinédzserek életében is sok változás áll be. Lehet, hogy iskolát kell váltaniuk, a szabadidejüket külön-külön kell eltölteni a szülőkkel stb. A szülőknek jó, ha van egy tervük azzal kapcsolatban, hogy milyen módon tehetnék könnyebbé ezt az időszakot a gyermekük számára. A kamaszok kevesebbet vannak szüleikkel, ráadásul könnyen észreveszik, hogy jobban be kell osztani a pénzt, kevesebb a zsebpénz, a divatos cuccok sem olyan könnyen jönnek, mint régen. Mindezek miatt meg kell tanulni jobban beosztani a zsebpénzüket.

A kamaszoknak meg kell érteniük, hogy a kisebb zsebpénz nem egyenlő a kisebb szeretettel. Ezért jó, ha beépítünk a mindennapokba olyan beszélgetéseket, amikor ki tudja a szülő fejezni a gyermeke iránt érzett szeretetet.

A láthatások szintén nem tartoznak a legegyszerűbben megszervezhető események közé. Érdeemes ügyelni arra, hogy a gyermek ne azt érezze, hogy ketté kell szakadnia, hanem azt, hogy az ő ideje is figyelembe van véve.

A látogatási időpontokat érdemes úgy szervezni, hogy a legkisebb stresszt okozza a gyermek szempontjából. A szülők néha a gyermeküket használják arra, hogy a láthatáson vagy egyebeken keresztül megkeresítsék egymás életét. Ez a gyermek szempontjából egyáltalán nem igazságos.

Általában az egyik szülő a válás folyamán kevésbé lesz bevonva a mindennapok eseményeibe. Ez azonban nem jelenti a gyermek iránti szeretet csökkenését. A kommunikációs csatornákat nyitva kell hagyni

a gyermek számára. Hasznos, ha a gyakrabban távollévő szülő beletanul azokba a technikai újdonságokba, melyek a gyermeke számára már teljesen kézenfekvők. Ilyenek az MSN, a Skype stb. És kitől tanulhatja ezt meg a legjobban, ha nem a saját gyermekétől?

Néha az egyik szülőnek nehézsége támadhat amiatt, hogy a gyermeke nem nyitott felé. Lehetséges, hogy külső segítséggel könnyebben találjanak megoldást, mert ő függetlenül képes az egész képet szemlélni, és a helyzet ismeretében segíteni.

A kamaszévek alatt jó, ha rendelkezésre áll egy megbízható családtag, aki nem a szülő, és képes a szülőktől független vélemény kialakítására, átsegítve a gyermeket a nehéz időszakon.

Bár a válás megterhelő, ha egy ilyen nehéz konfliktushelyzet békésen zárul, az a kamasz számára nagy tanulsággal fog járni. Hiszen a szülők döntése és problémakezelő technikájuk minta a gyermek számára. Ezt a mintát fogja később használni a saját életében is. A szülőnek ezekben az években jó, ha valóban két füle és egy szája van. Sokszor a figyelmes hallgatás, a törődés már megkönnyebbülést fog hozni. A gyermek úgy érezheti, hogy szeretik, és törődnek vele. És neki erre van szüksége.

TESZT

Elégedett vagy a sulival?

A következő mondatok mögé, attól függően, mennyire értesz velük egyet, írd be a megfelelő pontszámokat, majd add össze ezeket:

- Egyáltalán nem értek egyet – 1 pont
- Nem egészen értek egyet – 2 pont
- Részből egyetértek – 3 pont
- Inkább egyetértek – 4 pont
- Teljesen egyetértek – 5 pont

1. A sulis nagy részében ki tudom használni az erősségeimet.
2. Van néhány jó barátom az osztálytársaim között.
3. Tisztában vagyok a tanulás értelmével és fontosságával.
4. Általában figyelek az órákon.
5. Büszke vagyok az eredményeimre.
6. Szünidő után szívesen térek vissza az iskolába.
7. Tökéletesen megbízom a tanáraimban.
8. Nagyon gyorsan repül az idő a suliban.
9. Megbecsülnek a társaim és a tanárok.
10. Az órák gyakran szórakoztatóak.
11. Fel tudok nézni a tanáraimra.
12. Nem várom türelmetlenül a csengőt.
13. Sokszor nevetek a suliban.
14. Az ötleteimet meghallgatják.

ÉRTÉKELÉS

52–70 pont:

Sok örömet találsz az iskolában. Valószínűleg jó tanuló vagy, sok képességedet tudod kamatoztatni. A tehetségeddel, az erősségeddel a tanáraid is tisztában vannak, és rendszeresen kapsz pozitív visszajelzéseket a teljesítményedről. Büszke vagy arra, amit elértél. Magas az önbecsülésed, sok pozitív érzés kapcsolódik a sulihoz. Igyekezz megőrizni ezt a hozzáállást!

33–51 pont:

A legtöbben ezt az eredményt kapják. A suliban sok pozitívum van, de azért nem vagy teljesen elégedett. Elemezd azokat a válaszaidat, amelyekre alacsony pontszámot adtál! Lehet, hogy nem kapsz a képességeidnek megfelelő feladatokat, de az is lehet, hogy megfelelő visszajelzések híján vagy, pedig ezek növelnék az önbi-zalmad.

14–32 pont:

Nagyon feszültté tesz az iskola. Egyáltalán nem használod azokat a képességeidet, amelyekben jó vagy, nem értékelnek. Az is lehet, hogy úgy érzed, a tanárok nem igazságosak veled, vagy nem tudsz együttműködni az osztálytársaiddal. Nyugodtan kérj segítséget, hogy mielőbb változtathass ezen az állapoton!

Ébredj fel, kávé nélkül!

Minden kamasz életében eljön az az idő, amikor a reggeli ébredés már szinte elképzelhetetlen kávé nélkül. Az éjszakába nyúló tanulás vagy bulizás után nem meglepő, ha reggel segítségre van szükséged az ébredéshez. De a kávénál egészségesebb módszerek is léteznek erre!

Alma

Az almáról tudjuk, hogy az egyik leg-egészségesebb gyümölcs, aminek rendszeres fogyasztása számtalan kedvező hatással van az emberi szervezetre. De hogy mitől lesz hatékony ébresztőszer? Fruktózt – természetes cukrot – tartalmaz, ami természetesen ébreszti fel a szervezeted, így segít a reggeli ébredésben. Emellett az alma olyan szénhidrátokat is tartalmaz, amelyek kellő energiával látnak el a nap elindításához, ráadásul kiváló rostforrás!

Fény

Ez egy kissé egyértelműnek tűnhet, de a fénynek megvan az a tulajdonsága, hogy a testet ébredésre készítse. Lényegtelen, hogy a reggeli napfény vág-e be a szobádba, vagy egy lámpa fénye az – és bár kínzó módja ez a felkelésnek –, legalább garantált, hogy nem fogsz visszaaludni.

Citrusfélék illata

A különböző citrusok illóolajai, illetve illatanyagai serkentő hatással vannak a szervezetedre. Ha nehezen megy az ébredés, akkor próbáld ki, hogy a reggeli teádba facsart citromból néhány másodpercig beszippantod a jellegzetes illatot.

Ételek

A reggelinek egy borzasztóan erős felkelést elősegítő ereje van. Nemcsak az illat az, amitől felébredsz, hanem maga az étel, hisz proteinnel és szénhidráttal telik meg a szervezeted, ami energiát biztosít. Azok az ételek a legjobbak, amelyek alapja teljes kiőrlésű gabona, a fontos rostok mellett ugyanis vasat, szénhidrátot, B12-vitamint is tartalmaznak.

Reggeli torna

Egy reggeli futás, még akkor is, ha csak a házad körül teszel meg egy-két kört, nemcsak fitten tart, de fel is kelti a testedet. Amikor elkezded mozogni, a vérkeringésed felgyorsul, így azok a gyakorlatok, amelyek beindítják a keringést, természetes módon ébresztenek.

Víz

A reggeli zuhany nagyon könnyen felébredsz, tehát garantált a pörgős napkezdés. A tested nagy részét víz alkotja. Mivel általában 6–8 órát alszol, mikor felébredsz, a szervezetednek szüksége lesz egy kis hidratálásra! Ez azt jelenti, hogy ha a napot egy nagy pohár vízzel kezded, az sokat segít abban, hogy felébredsz a sejtjeidet.

Zene

Az egyik legjobb érzés, amikor a kedvenc zenédet hallva a tested rögtön lüktetni kezd, legszívesebben táncra perdülnél. Jó, persze, ez reggel aligha van így, de azért mindenképp nagy segítség lehet egy pörgős számra ébredni. A zene napközben is segít ébren tartani.

Vigyázz a mozinassal!

Amozikban jobbnál jobb filmeket vetítenek. És az csak természetes, hogy a mozijegyek mellé némi csipegetni- és innivaló is jár. A sós, édes és vajos kukorica, valamint a csoki és a kóla is jólesik a film mellé, de korántsem tesz jót az egészségednek, sem az alakodnak!

Egy nagy adag vajás popcorn nem biztos, hogy a legjobb választás, mivel kb. 1200 kalóriát tartalmaz! Ne feledd, hogy egy tizenéves ajánlott napi kalóriaigénye kb. 2200 kalória, ami azt jelenti, hogy a napi adagod felét már el is fogyasztottad! Nem hangzik valami jól, ugye? És a páros menüről még nem is beszéltünk!

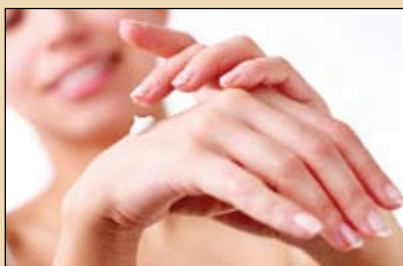
Amikor arról döntesz, hogy mit vásárolsz, az árkülönbségen kívül figyelj a kalóriára is. Egy extra méretű csoki több mint 500 kalória, és egy nagy csomag csokis drasztikusan 750 kalória. Vannak azonban olyan mozinassal is, amelyek egészségesebbek. Popcorn helyett próbálkozhatsz például a perccel is, ami kevesebb mint 500 kalória. Végezetül még egy jó tanács: az extra nagy üdítő helyett válassz inkább vizet! Ez a létező legegészségesebb dolog, amit egy mozi-ban találhatsz!

A téli bőrápolás

Az őszi/téli időszakban az érzékeny bőr gyakori problémája a fokozott szárazság. A fűtési idény kezdetével a lakások levegője gyakran túl száraz, és emellett a hűvösebb, szeles időjárás is kiszáríthatja a bőrünket.

Érzékeny kéz

A kézfejen alig található a nedvesség pótlására szolgáló faggyúmirigy, emellett a kézmosások során naponta több alkalommal is a víz, szappan, fertőtlenítők és forró levegő szárító hatásának tesszük ki. A bőr ezért ezeken a területeken gyakran válik szárazzá, érdessé, súlyosabb esetben ki is repedezhet.

A legfontosabb a megelőzés, aminek leg-alapvetőbb elemei hideg napokon kesztyű viselése és megfelelő kézápoló krém rendszeres használata. Alkalmanként érdemes intenzíven hidratáló terméket is használni. Miután alaposan a bőrre masszíroztad a krémet, tekerd körbe a kézfejed, húzz fel egy vékony pamutkesztyűt, így a hatóanyagok még inkább felszívódnak. A pakolást né-

hány órára vagy akár egész éjszaka is hagyd a bőrödön, hogy hosszú távon pótolhasd az elvesztett nedvességet.

Ápolj láb

A hűvösebb hónapokban hajlamosabbak vagyunk megelégedezni a ruhával fedett testrészek gondos ápolásáról, pedig a hideg, sajnos, a lábszárat is gyakran kikezdi, hatására a bőr repedezett lehet, a szárazságtól viszkethet. Megelőzőképpen használj rendszeresen testápolót! A legjobb hatást nedves bőrön, fürdés után alkalmazva érheted el. Ugyanez igaz a sarok esetében is, fontos, hogy kirepedezés ellen rendszeresen használj az elhalt hámréteget eltávolító bőrradírt és a nedvesség pótlását biztosító hidratáló terméket.

Otthon is elvégezhető, relaxáció gyanánt is hatásos program, ha forró, gyógynövényes fürdőt készítesz körömvirágból, szezám- vagy napraforgómag-olajból. Ez nemcsak a bőrnek jelent felüdülést, segítségével átmelegedhetsz, ellazulhatsz lefekvés előtt.

Tudod-e?

Mi az ökörnyál?

Főként ősszel tapasztalható, hogy a legkülönfélébb fajtájú pókok (legjellemzőbb a farkaspókokra) kicsinyeiben fölerősödik a hajlam, hogy kiemelkedő tárgyakra vagy növényekre kapaszkodjanak fel. Ezek csúcsán hosszú fonalakat bocsátanak ki szövőmirigyekből a szélbe.

E fonalak vitorlaként működnek: a szél belekap a szálakba, és – ahogy hosszabbodik a fonál és erősödik a húzóerő – velük együtt fölkapja a pókokat. Ez a módszer hatékonyan segíti a pókok terjedését (zömük a túlnépesedés miatt elpusztulna, ha helyben maradna). Sok pók a fonalai segítségével több ezer méter magasra is emelkedhet a légkörben, és igen messzire eljuthat.

A fűszálakhoz, bokrokhoz és más növényekhez tapadó, általunk látható ökörnyálhoz, azaz pókfonalakhoz az esetek többségében már nem tartozik pók: azok már valahol másutt járnak – ha élnek még.

Gesztenyefigurák gyurmával

Gesztenyét, makkot gyűjteni ősszel a világ legtermészetesebb dolga. A fopiszkálós-szurkálós móka helyett most gyurma lesz az, ami segít összeilleszteni a különböző elemeket, darabokat. Más lehetőségeket rejt magában ez a gyurmás alkotás, érdemes kipróbálni. És ha a gesztenye mellett van otthon más alapanyag is, azokat is nyugodtan fel lehet használni.

1. Állatkert

Oroszlánt, elefántot, lovackát két-két gesztenyéből készíthetsz. Gyurmából formázd meg a többi testrészüket!

2. Csiga

Ez talán a legkönnyebben elkészíthető figura. Csak egy gesztenyére és egy darab gyurmára van szükséged.

3. Süni

A süni tuskéi a gesztenye szűrős héjából készülnek. A testét gyurmából formázd meg! A szemnek és az orrnak használhatsz gyöngyöket.

4. Gomba

Makk és gesztenye párosából készül a gomba. Makkból van a gomba törzse, gyurmából a pöttyök.

5. Pillangó

Más őszi terméseket is felhasználhatsz a figurák készítéséhez. A pillangó szárnyai például száraz falevelekből készültek.

Naponta egy alma a doktort távol tartja!

Biztosan te is ismered a mondást: „Napi egy alma az orvost távol tartja.” Mindenki tudja, hogy az alma nagyon egészséges, de nem árt tisztán látni, hogy miért is az. Fontos lenne mindennap elfogyasztanunk reggelire, ebédre vagy akár vacsorára egy egész almát, lehetőleg héjasul. A benne lévő anyagok sokkal hatékonyabban együtt, mintha külön-külön vinnéd be őket a szervezetedbe. Az is nagyon jó, ha 100%-os almalevet fogyasztasz. Az almalevél ugyanis sokkal magasabb koncentrációban tartalmaz antioxidánsokat, mint más gyümölcsök leve.

Az almát nagyon rövid idő alatt megemészti a gyomrunk, és szinte azonnal energiát nyerhetünk belőle. A legjobb, ha magában eszed. Természetesen ha már más étellel megtöltöd a pocidat, akkor ne erőlted rá a gyümölcsöt, mert ez nem lesz előnyös sem az egészséged, sem az emésztésed számára. A gyümölcsök nagy része gyógyító hatású, megszabadítja szervezetünket az addig okozott károktól, a mérgektől.

Az almában lévő vitaminok

Az almában fellelhető vitaminok nem különböznek a más gyümölcsökben is megtalálható vitaminoktól. Van benne A-vitamin és B-komplex. A citrusféléknél jóval kevesebb C-vitamint tartalmaz, de mégis kitűnő hatással

van az emésztésre, ami a benne található ásványi anyagoknak köszönhető, ezek: kalcium, cink, jód, kálium, fluor, szelén stb. Ez mind segít abban, hogy sokkal ellenállóbb legyen az immunrendszerünk, és megőrizzük az egészségedet.

REJTVÉNY

1	R	2	3	4	5	6	G	
7			☀	☀	☀	8	☀	O
9			10	☀	11	12		13
14				15				
	☀	16		LL			☀	O
17	18	☀	☀	19			☀	20
21		22	23	☀	24		25	
26				☀	27		☀	28
L	D						☀	D-

Keresztrejtvény

Egy idős nő lép be a henteshez a kutyájával. Az állat felugrik a pultra, megragad egy húsdarabot, és kiszalad vele az üzletből.

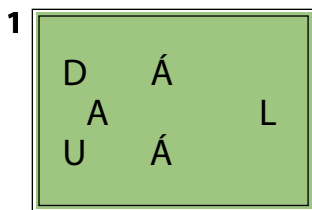
- Öné ez a kutya, asszonyom? - kérdezi a hentes feldúlva.

(A választ megtalárod a rejtvényben.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 7. Három, olaszul, 8. Messzire, 9. Fordítva női név, 11. Zárka, 14. Megkedveled, 16. A válasz befejező része, 17. Állatlakás, 19. Hiszékeny, 20. Az ábécé utolsó betűje, 21. Leszókik, 24. Elítéltek, 26. Állati fekhely, 27. Tolnai Ottó, 28. Bárki szerbül.

Függőleges sorok: 2. Pénzdarab, 3. Kis Gergely, 4. Bánat, 5. Boszniai folyó, 6. Ottél betűi keverve, 7. A válasz második része, 10. I. S. N., 11. Női név, 12. Nevére teszem, 13. Ö. E., 15. Messze hangzóan szól, 18. Buta, 20. Ilyen szó is van, 22. Kacat, 23. Jómódban van, 25. Van ereje hozzá, 27. A múlt idő jele.

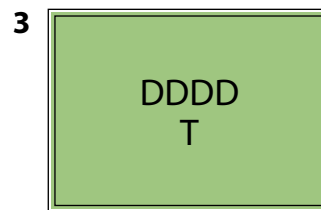
Betűrejtvények

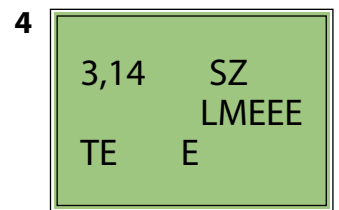
JÓZSEF ATTILA

ADY ENDRE

RADNÓTI MIKLÓS

FEHÉR FERENC

Rejtvényeinkben egy-egy verscím rejtőzik.

Skandináv rejtvény (37.)

A háromszoros Kossuth-díjas magyar zeneszerző, népzenekutató, zenetudós nevéhez fűződik az iskolai zenetanítás reformja. Nevét és három művének címét talárod a rejtvényben.

	ESZIK RÉGISEN	▼	RITKA FÉRFINEV EGYFAJTA ÉTREND	▼	ASZTALOS-SZERSZAM	▼	LABDA-JÁTÉK A 3. ISMERETLEN	▼	KERESZTÜL	▼	SZERÉMSÉGI HELYSÉG N. B.	◆
	KELET				50				NŐI NÉV			H
	1											
	ÉKEZETTEL ZOKOG	▶			NÉVELŐ PÉNZT KAPOTT ÉRTE	▶	FÖLDRE LYUK PÁROSAI	▶	BÁN BETŰI NÉMETH MÁTYÁS	▶		
	3	S									SUGÁR	
											ALBÁN PÉNZ	
FOSZFOR FEKETE ISTVÁN FECSKÉJE	▶		1001	A MÚLT IDŐ JELE KENYÉR HORVÁTUL	▶	RÉS NÉPIESEN ZÁSZLO TESZI	▶	NEM SÚLYOS EGYNEMŰI	▶			
2			ERSZÉNYES ÁLLAT	▶			NÉMET	OLASZ-ORSZÁG	AUSZTRIA	▶	TÁPLÁLÓ ITAL SEGÉLYHÍVÓ JEL	
			KAPU EGYNEMŰI	▶	RAVASZ LÁSZLÓ APOS PÁROSAI	▶	...ÉS NE TOVÁBB NÉMET ELŐLJÁRO	▶			HOSSZÚ IDŐ MÚLVA FÉL KUPA	
ÉJFÉL ELŐTT GYOMNÓVÉNY	▶			IDEGEN ANTAL URÁN	▶			TÖRTÉNELMI KOR	▶			NORD
								EGY			KELET	
◆	L	M									HIM JUH	OS

Megj.: KODALY ZOLTÁN, HÁRY JÁNOS, PSALMUS HUNGARICUS, SZÉKELYFONÓ

Miután megszületett az új technikai csoda, az autó, az emberek hamar felfedezték az autóversenyzés örömeit. Az első verseny letudása után nem sokkal, 1906-ban, az első nagydíjat is megrendezték. Nyertese nem volt más mint a Renault gyár alkalmazottja, a magyar származású Sziisz Ferenc. Egy évvel később megnyílt az első versenypálya, Brooklands. 1911-ben a másik földrészén először rendezték meg a legendás Indy 500-at. Az autóversenyzési láz az I. világháború kezdetével egy darabig szünetelt. 1919-ben újraéledtek a versenypályák, majd 1925-ben megnyílt Belgiumban Spa-Francorchamps. Ebben az évben született az első kísérlet arra, hogy a versenyeket egy kerek sorozattá fűzzék össze, mely autógyártóknak szólt. Ezt végül az Alfa Romeo nyerte meg. 1934-ben a német Mercedes és Auto Union beszállásával egy új fejezet vette kezdetét. A Mercedes versenyzője, Rudolf Caracciola nyerte meg az első Európa-bajnokságot is 1935-ben. A legyőzhetetlen német autók uralmát csak egy másik,

Jövőre egy merőben más Forma-1-et fogunk látni

Az első nagydíjat 110 évvel ezelőtt tartották, a nyertese pedig nem volt más mint a Renault gyár alkalmazottja, a magyar származású Sziisz Ferenc

Versengés a Hungaroringen a Magyar Nagydíjért

Michael Schumacher, a hétszeres világbajnok 2005-ben

rendkívüli képességekkel megáldott versenyző, az Alfa Romeo-s Tazio Nuvolari volt képes megállítani. Tudniillik az 1936-os Magyar Nagydíjat (a budapesti Népligetben) is ő nyerte. Az autóversenyzés második aranykora a II. világháború kitörésével ért véget. 1946-ban megalakult a Nemzetközi Automobil Szövetség, vagyis az FIA. A szövetség új keretbe foglalta az autóversenyzést, és az új szabálynak, vagyis formulának az 1-es számot adták. Eleinte csupán egymástól független Grand Prix-k kerültek megrendezés-

re, majd 1950-ben elindult a világ legnagyobb, legismertebb szériája, a Formula-1. Az első versenynek a II. világháború reptér, Silverstone adott otthont.

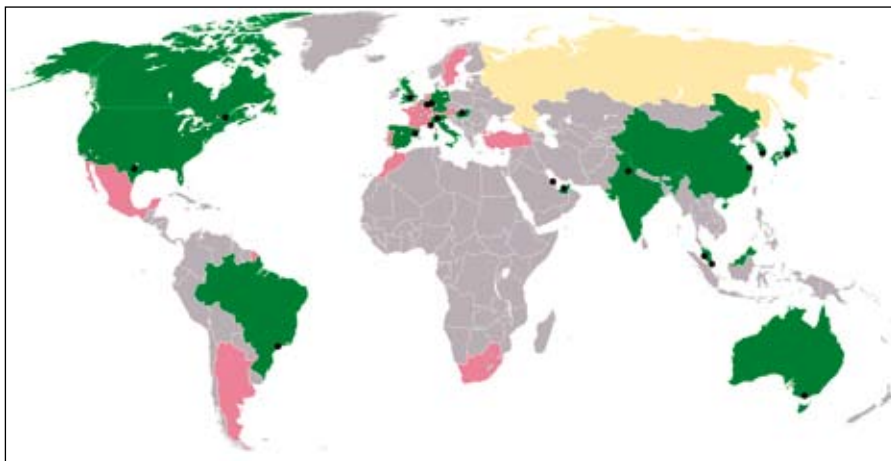
Ebben az évtizedben Sebastian Vettel és a Red Bull Racing 2010 és 2013 között mindent megnyert, amit csak lehetett. Fernando Alonso 2010-ben a Ferrarihoz szerződött, de sose tudtak együtt világbajnokságot nyerni, így Alonso 2014 végén elhagyta az olaszokat, és 2015-ben visszatért a Hondával összeforrt McLarenhez. A 2010-ben csatlakozott csapatok közül csak a Marussia maradt életben, de 2014-ben ők is becsődöltek, és eladták a jogokat a brit Manor F1 Teamnek.

Ugyanebben az évben a Forma-1 átváltott V8-as erőforrásról V6-osra (hibrid korszak). A jelenlegi állás szerint a Mercedesé a legjobb erőforrás, de folyamatosan zárkózik fel mögé a Ferrari, a Renault és főleg a Honda, viszont rettentően szenvednek a hibrid erőforrásokkal.

A Nemzetközi Automobil Szövetség hamarosan eldönti, hogy 2017-től vagy 2018-tól kapjuk-e meg az új Forma-1-et. Az eredeti elképzelés szerint 2017-től egy merőben más Forma-1-et fogunk látni. A jelenlegi V6-os turbófeltöltéses, fékenergia-visszatáplálásos, a turbófeltöltő többletenergiaját is visszatápláló, hibrid motorformula érintetlen marad, erről már korábban megállapodtak a felek (ezen felül a Ferrari és a Mercedes HCCI gyújtástechnológiát, öngyulladás és szikragyújtás keverékét használja, a ciklusonként engedélyezett 5 szikragyújtás mellett), de az aerodinamika, a szabályok és a gumik is totális átalakuláson mennek keresztül. És akkor még nem volt szó a pilótafülkék extra védelméről, az úgynevezett bumerámg megoldásról, vagy a zárt pilótafülkéről. Igaz, a jelenlegi állás szerint ezt a kérdést külön kezeli az FIA, így ha a szabályváltoztatások átcsúsznak is 2018-ra, a plusz pilótafülke-védelem mindenképpen bevezetésre kerülhet a következő évben.

Jenson Button, a legendás pilóta

Országok, melyek Formula-1-es nagydíjat rendeztek. A régebben futamot rendezett országok rózsaszín, a jelenlegi versenyt rendezők zöld, a jövőbeni futamokat rendezők sárga színnel vannak jelölve

Pontos idő

- Bocsánat, uram, meg tudná mondani a pontos időt?
- 3 óra 15 perc.
- Érdekes, egész álló nap kérdezgetem az embereket, és mindenki mást mond.

Állati

- Bizony, gyerekek, az állatok ugyanúgy éreznek fájdalmat, mint az emberek. Kár ezen nevetgélni, Gyurika!
- Én nem azért nevetek, csak eszembe jutott, mit érezhet a százlábú, ha fájnak a tyúkszemai, vagy a zsiráf, ha torokgyulladásra van.

Micsoda vevők!

- Bemegy a vásárló a taneszközök boltjába.
- Kérek egy karikás füzetet!
- No de kérem, csak sima, kockás, francia-kockás és vonalas füzet létezik.
- Kár - mondja szomorúan a vevő, és elmegy.

- Egy másik vevő, aki tanúja volt a párbeszédnek, megkérdi az eladótól:
- Gyakran jönnek ilyen örültek vásárolni?
- Nem túlságosan - feleli az eladó -, de előfordul. Önnek mit adhatok?
- Kérek egy Európa-földgömböt!

Információ

- Egy fiúcska ágaskodik a banki ügyintéző ablakánál:
- Néni, kérem, kérdezhetek valamit?
- Mit szeretnél megtudni, kisfiam?
- Tényleg van a papámnak annyi pénze, hogy vehessen nekem egy biciklit?

Babona

- A kiscica sírva szalad haza anyukájához.
- Mi van, kisfiam, miért sírsz olyan keservesen?
- Mami, egy fekete férfi szaladt át előttem az úton, és tudom, hogy nem lesz szerencsém.

Pengés válasz

- A férj borotválkozik, mikor éppen csengetnek. Siettében megvágja magát, és úgy megy ajtót nyitni. A felesége áll az ajtóban, és megjegyzi:
- Megvágtd az arcod.
- Igen, de csak azért, hogy tudjam, hol hagytam abba.

Szajtáti

- A tanító néni észreveszi, hogy Lacika tátott szájjal nézi őt, miközben magyaráz.
- Lacikám, táva van a szád! - szól neki.
- Tudom, én hagytam nyitva.

Itália

- Pistikét történelemórán felszólítja a tanár.
- Mi volt Olaszország államformája a második világháború alatt?
- Pistike nézegeti a térképet, majd bizonytalanul megszólal:
- Háááát... csizma!

Nemes bosszú

- Ezek a kritikusok összeesküdtek ellenem!
- panasolja a költő a barátjának, akivel összeakad az írószövetségben.
- Nem írnak rólam egyetlen sort sem! Szerinted mit tegyek?
- Állj bosszút rajtuk! - feleli a másik, aki már olvasta kollégája legújabb kötetét. - Te se írnál! Egyetlen sort se!

Közbiztonság

- Elkapnak a rendőrök egy betörőt, amint az éjszaka közepén nagy zsákkal jön ki egy kis üzletből. Kérdezik tőle:
- Miért pont ezt az üzletet rabolta ki?
- Ez volt a legközelebb. Tudják, nem akartam sokáig őrizetlenül hagyni a lakásomat.

Zenebarát

- Mondd, miért jársz te annyit vendéglőbe?
- Szeretem a muzsikát.
- Akkor miért nem jársz hangversenyre?
- Mert ott nem árulnak sört!

Kihallgatás

- Bíró:
- Hol volt ön 1993. július 7-én este nyolc órakor?
- Tanú:
- Hol lettem volna? Otthon ültem, egyik szemmemmel a naptárt, másikkal az órát figyeltem.

Iskolai kudarc

- Pistike egy nagy eggyessel megy haza az iskolából. Az anyja kérdőre vonja:
- Hogy lehet, hogy ilyen rossz jegyet kaptál?
- Egy sajnálatos hiányzás miatt.
- De hát nem is hiányoztál a suliból!
- Én nem, de a padtársam igen.

Portássirató

- Két ember beszélget:
- Nálunk a portás rajtakapott egy menedzsert, amikor lopott anyagot vitt ki az üzemből. Azonnal elbocsátották. Szörnyű!
- Nagyon is helyénvaló, ennek így kell lennie. A vétkeketek szigorúan meg kell büntetni.
- Igen, de most nincs portásunk.

Szegény szomszédok

- Ezek a most ideköltözött szomszédok se nagyon dúskálnak a földi javakban! - meséli a feleség a hazatérő férjnek.
- Miből gondolod?
- Mindennap átmegegyek hozzájuk valamit kölcsönkérni, és mindig azt mondják, hogy nincs.

Kapcsoltam!

- Csöng a skót telefonja, felveszi.
- Jó napot kívánok, itt a központ beszél. Kérem, uram, ön negyedévi telefonszámlával tartozik - mondja egy női hang.
- A skót a folytatást meg sem várva közbeszól:
- Ez tévedés lesz, itt nincs is telefon.

Jövőkép

- Pistike apukája megkérdezi a gyereket:
- No, fiam, mit fogsz csinálni, ha ilyen nagy leszel, mint én?
- Fogyókúrázni!

Muskáтли

- Sajnos, jelenleg éppen nincs muskátlink - mondja a virágáros a vevőnek. - De ajánlhatok helyette afrikai ibolyát. Az is nagyon szép.
- Nem, nekem csak a muskátli jó. A feleségem egy hete elutazott, és megbízott azzal, hogy rendszeresen öntözzem. Ön szerint hogyan magyarázom meg neki, hogy egy hét alatt ibolyává változott a muskátli?

Hajnali hívás

- Hajnál 3-kor csörög az orvos lakásán a telefon. Félálomban odatámolyog, felveszi. Megszólal egy hang:
- Elnézést, doktor úr, hogy ilyenkor zavarom.
- Nem számít, úgyis fel kellett kelnem, mert csörögött a telefon.

Tudod-e, hogy...?

...a hőt és az elektromosságot minden fém közül az ezüst vezeti a legjobban.

...a kuktafazekat Denis Papin francia fizikus találta fel több mint 300 évvel ezelőtt.

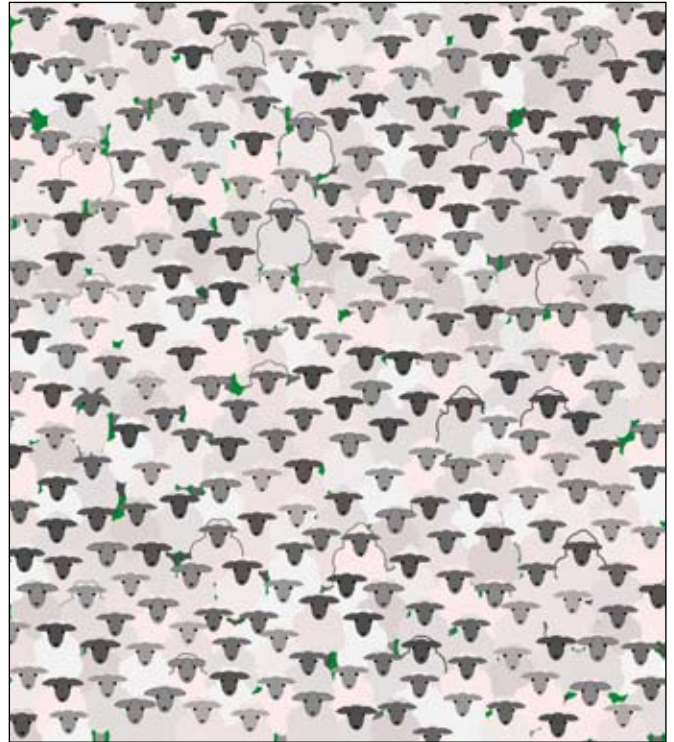
...a nyelvújítás korában a kerékpárt egyenbillengészeti körduplány-nak nevezték.

...a hó azért látszik fehérnek, mert minden létező természetes anyag közül a legtökéletesebben veri vissza a fényt.

...Miki egér eredeti neve nem Miki volt, hanem Mortimer.

...Anna Ivanovna orosz cárnő 1740 telén Pétervárott jégpalotát építtetett, amelyben nemcsak a lépcsők meg a falak készültek jégből, de a bútorok meg a szobrok is.

...az ember leggyorsabban mozgó „testrésze” a szemhéj. Lehunyása és kinyitása mindössze egy tizedmásodpercig tart.

Keresd meg a kecskét a birkák között!

JÁTSSZUNK!

Elő a gyufásdobozzal

Baráti összejövetel alkalmával szórakoztassátok társaitokat a következő mutatvánnyal. Egy gyufásdobozt kinyitok, átfűzök rajta egy szalagot, amelynek a két végét két barátotok tartja. Ezután a dobozt letakarjátok egy kendővel, alányúltok, és kihúzzátok, miközben a szalag egyben van. A mutatvány titka a következő: a doboz egyik oldalát mutatvány előtt el kell vágni, így a teteje leemelhető. Viasz tartja az elvágott oldalt a helyén, amíg a szalagot átfűzitek rajta. Kiszabadításakor könnyen szétnyitható a doboz, a bűvész leemeli a szalagról, majd visszanyomhatja a viaszba a nyitott oldalt. A mutatványnak mindig sikere van, mert egyszerű és hatásos.

T-z

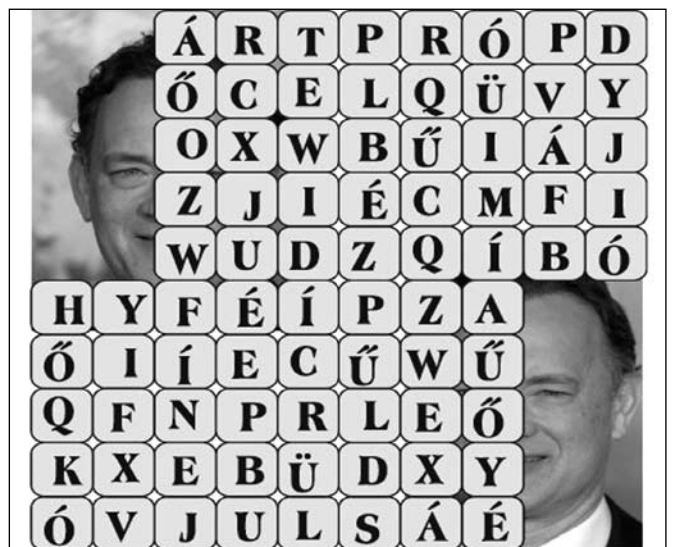
Találd meg a különbségeket!

Hány nyelven beszélnek az emberek?

Avilágon több mint tízezer nyelven beszélnek az emberek, legalábbis erre a megállapításra jutottak brit nyelvészek. Az általuk összeállított lista szerint a beszélt nyelvek száma több mint a kétszerese az eddig feltételezetteknek, s a legtöbb nyelvet kevésbé fenyegeti a kihalás veszélye, mint gondolták. A kutatók szerint teljesen alaptalan az a feltevés, hogy a ma beszélt nyelvek egyharmada hamarosan kihal, de tény, hogy néhány sarkvidéki, Amazonas menti, délnyugat-afrikai és ausztráliai, még mindig gyűjtögető-vadászó életmódot folytató kicsiny nép nyelve mesterséges beavatkozás híján hamarosan eltűnik. A lista szerint a „legnagyobb” nyelvek közé tartozik a kínai (1,1 milliárd ember beszéli), az angol (470 millió), a hindi (418 millió) és a spanyol (372 millió). A francia nyelv – amelyet 124 millióan beszélnek – az elterjedtségi lista tizedik helyén áll, ezt rögtön a német követi (121 millió). A legelterjedtebb nyelv azonban valójában az angol, mert ha összeadják mindazon országok lakóinak a számát, ahol az angol a hivatalos nyelv, akkor kiderül, hogy 1,7 milliárd ember beszéli ezt a nyelvet. A világ „legkisebb” nyelve viszont a bikya, amelyet már csupán egyetlen 87 éves asszony ismer Kamerun és Nigéria határán. A következő a rangsorban a bishuo, amelyet ugyanazon a vidéken egy apa és a fia beszél. Európa legkisebb nyelve a finn nyelvvel rokon lív, amelyet Lettországból még mintegy kétszázán használnak. Végül Európa legkisebb nemzeti nyelve az izlandi, 200 ezer ember beszéli.

D-k

Ki vagyok én

Rejtvényünkben nem szavakat kell keresni, hanem betűválogatás az egyetlen feladat. Húzd ki azokat a betűket, amelyekből több is szerepel. A megmaradt betűket olvasd össze, és megkapod a képen látható színész nevét

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Két héttel ezelőtti, 32. számunk nyereménykérésében arra voltunk kíváncsiak, ráismertek-e arra az emlékműre, melyet nem is túl régen állítottak fel egy vajdasági településen. Akinek alkalma lesz előben is megnézni, meggyőződhet róla, hogy szomorú üzenetet hordoz. A keresztrefeszített Jézus és az apa ruházata is megtépzott, a fiú kérdő tekintettel áll közöttük és a világ előtt. Kérdésünk az volt, hol áll az emlékmű. A helyes válasz: Csürogon. 2013-ban állították fel az 1944/45-ben kivégzett ártatlan magyar áldozatok emlékére. A helyes választ beküldők közül a szerencse a **palicsei Gorotva Márk**ra, a Miroslav Antić iskola ötödikes tanulója-ra mosolygott rá. Nyereményét a jövő hónap elején postázzuk.

E heti kérdésünk a felvételen látható két csontvázhoz kapcsolódik. Múzeumi felvétel készült két közismert dinoszaurusz fajtának a csontvázáról. A forma elárulja, mely dinoszauruszpéldányoké lehetett a tekintélyes csontváz. Te tudod-e? A helyes válaszáért elég csak egyik dinót felismerni.

A helyes választ beküldők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. A választ mielőbb küldjétek címünkre, legkésőbb november 24-éig. Levélcímünk: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

A beküldőket kérjük, hogy nevük mellett tüntessék fel iskolájuk nevét, osztályukat és lakcímüket. Köszönjük!

Kötelező lesz az iskolaköpeny?

A szerbiai oktatási minisztérium ismét fontolóra vette az iskolaköpeny bevezetésének a lehetőségét. Mint mondják, nemcsak a szociális különbségeket takarja el az iskolai uniformis, de a fiatalok közötti erőszakot is csökken-

ti, mert a világban végzett kutatások azt mutatják, az iskolai egyenruha viselése erősíti az iskolai közösséghez való tartozás érzését.

Az illetékes minisztérium már megküldte az általános iskoláknak az utasítást annak a felmérésnek a

lebonyolítására, amelynek eredményeként eldől, kötelező lesz-e az iskolaköpeny vagy sem.

Ti hogyan vélekedtek? Mondjátok el szüleiteknek, de nekünk is írhattok. A véleményeket Mizuzs rovatunkban közöljük.

Himnusz és Szózat Szavalóverseny

Az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete idén is meghirdette a Himnusz és Szózat Szavalóversenyt, december 3-án tartják meg a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar dísztermében 10 órai kezdettel.

Várják az általános iskolák 7. és 8. osztályos tanulóinak és a középiskolások jelentkezését, akik az iskolai selejtezőn a legjobbnak bizonyultak. Iskolánként két tanuló (egy Himnusz- és egy Szózat-szavalat) vehet részt a döntőben.

Kérjük a versenyzőket, hogy a rendezvényhez illő öltözkében jelenjenek meg.

Jelentkezési határidő: 2016. november 20.

Népzene, népi játék és tánc

Módszertani továbbképzés Újvidéken

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének szervezésében 2016. november 26-án, szombaton az újvidéki Apáczai Diákotthon fiúkollégiumában (Bogdan Šuput u. 16.) 10 órakor továbbképzést tartanak a vajdasági népzenei oktatás témájára. A népzenei mozgalom előzményeit, jelenlegi helyzetét és a továbblépés lehetőségeit szeretnénk megvitatni a meghívott előadókkal és a résztvevőkkel közösen. A meghívott előadók: **Borsi Ferenc, Vakler Anna, Fábriv Ivánovics Tünde, Vázsonyi Csilla (VMMI), Zenta, Kisimre Szerda Anna, Cseszák Balázs, Cseszák Korcsik Anikó, Kanalas Zsófia (Szabadkai Zeneiskola).** A jelentkezéseket és érdeklődőket a 021 4790640 (kollégium) és a 069 3378552 (Szabó Gabriella) telefonszámon, illetve az nsvmp@gmail.com e-mail-címen várják.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Fajtner Martonosi Lídia** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs